

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра китайської філології
Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології
на тему:
ЛІНГВОСТИЛИСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО
КИТАЙСЬКОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ
(НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ СІ ЦЗІНЬПІНА)

Студентки групи МПкит 53-19
факультету сходознавства
денної форми навчання
з освітньо-професійної програми
Галузевий переклад: китайська мова, англійська
мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – китайська
Шишкун Вікторії Михайлівни

Науковий керівник:
д. філол. н., проф. Валігура О.Р.

Допущена до захисту
«___» _____ 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис) Любимова Ю. С.
(ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ЯК ОБ'ЄКТА СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	8
1.1 Визначення політичного дискурсу в сучасному мовознавстві.....	8
1.2 Кореляція політичного дискурсу з іншими сферами комунікативної діяльності	14
1.3 Основні характеристики політичної мови в контексті китайського політичного дискурсу	20
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧ- НИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОГО КИТАЙСЬКОМОВНОГО ПОЛІТИЧНО- ГО ДИСКУРСУ	30
2.1 Основні підходи до дослідження політичного дискурсу.....	30
2.2 Методологія дослідження лінгвостилістичних особливостей у промовах сучасного лідера КНР	37
Висновки до розділу 2	46
РОЗДІЛ 3. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУР- СУ НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ СІ ЦЗІНЬПІНА	50
3.1 Лексико-стилістичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов	50
3.2 Граматичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов	63
3.3 Фонетичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов.....	72
Висновки до розділу 3	77
ВИСНОВКИ	79
简评	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	85
ДОДАТКИ.....	91

ВСТУП

Політика є однією з найскладніших та найвпливовіших сфер міжлюдських та міждержавних взаємовідносин. Однією з найважливіших задач, що постає перед цією наукою є раціональний менеджмент суспільства з урахуванням інтересів нації, який впроваджується шляхом політичної комунікації. Взаємозалежність мови та політики зумовила становлення окремої науки – політичної лінгвістики, у межах якої розглядається поняття політичного дискурсу.

За останні десятиліття КНР приголомшила неймовірними темпами розвитку у різних галузях науки та техніки, що впроваджувалися політичними перемовинами на внутрішньому та міжнародному рівні провідним лідером Китаю – Сі Цзіньпіном. Тим самим зумовила величезний попит на стратегічне партнерство та активне встановлення дипломатичних зв'язків з більшістю країн світу. Мовлення китайського політика дедалі більше привертає увагу світової спільноти, а саме тому потребує детального вивчення.

У нинішніх реаліях наукового розвитку питання політичного дискурсу досі лишається дискусійним. Дослідження у сфері політичної лінгвістики щодо визначення політичного дискурсу знаходимо у низці наукових праць багатьох вітчизняних та європейських лінгвістів, таких як К. Серажим, Л. Нагорна, Г. Почепцов, П. Паршин, Є. Кожем'якін, Є. Переверзєв, О. Шейгал, А. Баранова, Є. Казакевич, Мухарямова Л. та Мухарямовий М. , О. Опаріна, М. Фуко, М. Пешо, Т. ван Дейк, Д. Лакофф та ін.

Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю ретельного опису та детального вивчення лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу. Незважаючи на відносно гостру необхідність більшості країн світу у міцній співпраці з КНР, на теренах зарубіжного та вітчизняного наукового світу проведена досить невелика кількість лінгвістичних досліджень, які були спрямовані саме на дослідження лінгвостилістичних особливостей китайської політичної комунікації. Більше того, фонетичний аспект китайськомовного публічного політичного мовлення не

досліджувався науковцями взагалі. Саме висока зацікавленість у використаних лексичних, стилістичних та фонетичних засобах політичної комунікації китайського верховнокомандувача зумовлює необхідність у проведенні лінгвістичного дослідження.

Об'єктом дослідження є сучасний китайськомовний політичний дискурс.

Предметом даного дослідження є лінгвостилістичні особливості сучасного китайськомовного політичного дискурсу.

Мета дослідження полягає у ретельному вивченні та детальному аналізі лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу (на лексико-стилістичному, граматичному та фонетичному рівні).

Мета нашого дослідження передбачає виконання таких **завдань**:

- визначити теоретичні засади вивчення політичного дискурсу як об'єкту сучасних лінгвістичних досліджень;
- висвітлити сутність понять «політика», «дискурс» та «політичний дискурс»;
- визначити межі кореляції політичного дискурсу з іншими сферами комунікативної діяльності;
- висвітлити основні характеристики політичної мови в контексті китайського політичного дискурсу;
- визначити основні підходи та методи дослідження лінгвостилістичних особливостей сучасного політичного дискурсу;
- визначити та проаналізувати лексико-стилістичні, граматичні та фонетичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов;

Матеріалом дослідження виступають три промови головного політичного лідера Піднебесної, що були відібрані з офіційного сайту Комуністичної партії Китаю (КПК) методом суцільної вибірки у період з квітня 2019 по жовтень 2020 року та одне відео від 25 квітня 2019 р., подане з офіційного Youtube каналу головного телевізійного каналу Китаю – CCTV.

Методи дослідження. Для успішного досягнення мети та завдань комплексного багатоаспектного дослідження лінгвостилістичних особливостей

сучасного китайськомовного політичного дискурсу на лексичному, стилістичному, граматичному та фонетичному рівні ми скористалися низкою підходів та методів. У нашій роботі ми застосували когнітивний, дискурсивний, декскриптивний та критичний підходи до дослідження політичного тексту. У рамках вищезначених підходів ми скористалися низкою загальнонаукових та лінгвістичних методів. До перших відносимо дедукцію (гіпотетико-дедуктивний метод) та індукцію, аналіз та синтез, за допомогою яких ми дослідили взаємозв'язок політичного дискурсу та притаманні йому лінгвостилістичні особливості з іншими гуманітарними науками, такими як психологія, соціологія, журналістика, філософія та ін.

До лінгвістичних методів відносимо дескриптивний, порівняльно-історичний, лінгвістично-географічний, структурний, функціональний, зіставний методи та такі різновиди методологічних аналізів як конверсаційний, дистрибутивний, компонентний, інтент-аналіз, актомовленнєвий, інтенціональний, функціональний та фразеологічний та ін. Саме за допомогою них нам вдалося здійснити ретельне мовознавче дослідження, визначити та проаналізувати низку лінгвостилістичних особливостей китайських політичних промов.

Метод суцільної вибірки був використаний для пошуку та збору необхідного матеріалу дослідження, що включає наукові статті, політичні промови та яскраві приклади для відображення практичних результатів даної роботи.

Наукова новизна досягнутих результатів дослідження полягає у тому, що було вперше здійснено детальний мовознавчий аналіз лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного дискурсу на матеріалах актуальних промов Сі Цзіньпіна. Було ретельно вивчено та виведено поняття «політичного дискурсу». Детально проаналізовано та схарактеризовано лексико-стилістичні, граматичні та фонетичні особливості публічного політичного мовлення сучасного політичного лідера Піднебесної, що мають прямий зв'язок із імплементацією основної функції політичного дискурсу – впливу.

Практичне значення досягнутих результатів дослідження полягає у можливості майбутнього використання отриманих даних та результатів

дослідження щодо лінгвостилістичних особливостей китайського політичного дискурсу в таких навчальних дисциплінах, як «Китайська мова», «Теорія і практика двостороннього перекладу з китайської мови», «Лексикологія китайської мови», «Стилістика сучасної китайської мови», «Практична та теоретична граматики китайської мови», «Фонетика китайської мови», «Методика викладання китайської мови як іноземної» та спецкурсів з вивчення китайської політичної комунікації та діалектики китайської мови. Практичні результати проведеного дослідження сприяють поглибленню базових знань китайської мови з вищезазначених наукових дисциплін.

Матеріали практичного дослідження можуть також бути застосовані для укладання фразеологічних, тлумачних та перекладних словників, а також для посібників з граматики, лексикології, стилістики та фонетики.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи магістра. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, додатків та списку використаної літератури (72 найменування), 25 з яких іноземними мовами. Повний обсяг кваліфікаційної роботи магістра складається зі 102 сторінок, основний зміст викладено на 84 сторінках.

У **вступі** висвітлено актуальність теми дослідження, визначено об'єкт та предмет, сформульовано мету, поставлено завдання, визначено методи дослідження, охарактеризовано наукову новизну та практичне значення досягнутих результатів, вказано інформацію щодо апробації проведеного дослідження на науково-практичній конференції.

У **першому розділі «Теоретичні засади вивчення політичного дискурсу як об'єкту сучасних лінгвістичних досліджень»** було вивчено основні теоретичні підходи до дослідження політичного дискурсу українськими, російськими, європейськими та китайськими науковцями, а також детально розкрито межі кореляції політичного дискурсу з іншими сферами комунікативної діяльності. Було детально розглянуто основні дефініції та бачення понять політичного дискурсу, зазначено основні характеристики політичної мови в контексті китайського

політичного дискурсу, включаючи широкоживані конфуціанські сентенції та ідеологеми.

У другому розділі **«Методологічні засади дослідження лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу»** висвітлено теоретико-методологічні засади вивчення лінгвостилістичних особливостей та описано основні підходи та методи, що застосовувалися під час написання магістерської роботи.

У третьому розділі **«Лінгвостилістичні особливості політичного дискурсу на матеріалі промов Сі Цзіньпіна»** було детально досліджено основні лексико-стилістичні, граматичні та фонетичні особливості публічного мовлення політичного лідера. Описано основні лінгвістичні засоби, що увиразнюють його мовлення.

У **висновках** наведено підсумки проведеного дослідження лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу; висвітлено перспективи подальшого дослідження фонетичних особливостей публічного політичного мовлення діючого державного лідера КНР – Сі Цзіньпіна.

Апробація дослідження здійснювалася в Київському національному лінгвістичному університеті на Міжнародній студентській науково-практичній конференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови» (червень, 2020). Тема доповіді: «Лексико-стилістичні особливості китайськомовного політичного дискурсу на матеріалі промов Сі Цзіньпіна».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ЯК ОБ'ЄКТА СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1 Визначення політичного дискурсу в сучасному мовознавстві

На сучасному етапі розвитку та активного співробітництва багатьох країн світу, політична діяльність та комунікація викликає високий інтерес не лише серед представників наукової спільноти, таких як філософи, соціологи, журналісти, політологи та лінгвісти, але й безпосередньо серед громадян держави.

Політичне життя укріплює статус громадянина і регулює його відносини з державною владою та її інститутами. Саме за допомогою громадських організацій, політичних партій та політичних союзів, державна влада веде свою комунікацію у певних притаманних йому ідеологічних напрямках, за допомогою слова будує подальші шляхи розвитку країни і громадянського суспільства. Тож, політика та мова перебувають у надзвичайно тісному взаємозв'язку, і саме тому, на нашу думку, надзвичайно важливим та актуальним є дослідження політичного дискурсу в сучасному мовознавчому аспекті.

При детальному вивченні політичного дискурсу, перш за все, необхідно звернутися до етимології та дати визначення поняттям: «політика» та «дискурс».

Термін «політика» походить від давньогрецького *polis* – держава, та похідних словах, таких як *politike* – мистецтво керувати, *politicas* – політичний діяч.

На думку українського політолога О. Кілієвича (2003, с. 272), політика – це «суспільна наука, що вивчає політичні інституції, принципи та поведінку влади».

Романов В. Є. (2003, с. 12) дає таке визначення вищезазначеному терміну: «політика – це відносно стабільна, організована та цілеспрямована діяльність уряду щодо певної проблеми або предмета розгляду, яка здійснюється ним безпосередньо або опосередковано через уповноважених агентів і впливає на життя суспільства».

Широкий підхід до аналізу політики і політичної комунікації представлений російським політологом В.Зеленським. Він розмежовує два рівня у визначенні

політики: «Політика визначається набором певних дій, спрямованих на розподіл влади і економічних ресурсів в будь-якій країні або в світі між країнами. Цей офіційний рівень політики включає в себе засоби масової інформації, систему освіти і всі ті соціальні інститути, які контролюють явища соціального життя. Другий рівень політики – особистісний; він представляє собою сам спосіб, яким перший рівень актуалізується в індивідуальній свідомості, як він проявляється в особистості, в сім'ї, у взаєминах людей, в професійній діяльності, а також у сприйнятті людиною творів літератури і мистецтва» (Зеленский, 1996, с. 371).

У зв'язку з цим Валевський (2001, с.21) трактує поняття політики як діяльності, що має на меті вирішення низки проблем суспільства та його розвитку.

Тож, із зазначених вище визначень терміну «політика», можемо узагальнити, що більшістю науковців у сфері політології та лінгвістики дане поняття трактується у двох площинах:

- 1) Політика як вид діяльності, сукупність стратегій, механік та засобів для вирішення певних проблем.
- 2) Політика як урядова діяльність держави, що керує теперішнім та майбутнім нації, імплементуючи напрямок руху шляхом державних інституцій, партій та їх представників.

У свою чергу «дискурс» походить від французького слова – *discours* (діалогічне мовлення, публічна промова), у англійській – має значення суспільного виступу, міркування. У працях сучасних західних мовознавців, поняття «дискурс» часто розглядається у значенні «мовлення».

Французький видатний лінгвіст Еміль Бенвеніст, був одним із перших в історії, хто розглядав значення «дискурсу» в аспекті мовлення. Відповідно до його концепції розгляду теорії дискурсу як прагматизованої форми тексту, дискурс розглядався як реальний вияв мовлення, текст, узятий у подвійному аспекті, мовлення, занурене в життя (Клименко, 2009). Таким чином, Е. Бенвеніст розглядає тлумачення дискурсу як складного явища комунікації, що включає в себе текст та позамовні чинники (мотиви, мету, настанову декламатора).

Нідерландський мовознавець Т. ван Дейк (2013, с. 35) дає наступну дефініцію поняттю: «Дискурс у широкому розумінні є складним поєднанням мовної форми, значення й дії, яку найкраще можна схарактеризувати через поняття комунікативної події чи акту».

Американський лінгвіст Г. Кук у своїй монографії «Рекламний дискурс» теж дотримується думки, яку раніше видвинув Е. Бенвеніст. Він розглядає дискурс як міцну взаємодію тексту та контексту (Cook, 1992, с. 1). Г.Кук вважає, що досліджувати текст та притаманні йому особливості важливо ізольовано від контексту, оскільки контекст охоплює більш широкі рамки дискурсу, куди відносимо прагматичні, лінгвістичні та ексталінгвістичні чинники, такі як: фізичний носій тексту, музика і графіка (відеоряд), парамова (міміка, жести, параграфеміка), ситуація (стосунки між людьми та індивідуальне сприйняття понять учасників комунікації), со-текст (попередній та наступний проголошені тексти як елементи одного дискурсу), інтертекст (різновид тексту, що відноситься до іншого дискурсу, але має зв'язок з конкретним текстом і впливає на сприйняття останнього), учасники комунікації (відправник, адресант, одержувач, адресат) і т.д.

Такої ж думки дотримується українська вчена Л. Нагорна (2005, с. 15), за її визначенням дискурс є функціональним стилем мови, який включає не лише мовленнєву діяльність, але й політичну поведінку, що базується на колективно-діяльнісному фундаменті.

За визначенням М.Р. Макарова (2003, с. 8), дискурс – це об'єктивно існуюча, вербальнознакова побудова, що супроводжує процес соціально-значущої людської взаємодії.

С.І. Виноградов (1996, с. 139). дає таке тлумачення вищезазначеному терміну: «дискурс – це завершена комунікативна подія, що полягає у взаємодії учасників комунікації за допомогою вербальних текстів та/або інших знакових комплексів в певній ситуації і певних соціокультурних умовах спілкування».

У свою чергу М. Шретер трактує дискурс як складну послідовну сукупність текстів певної тематики, складники якої набувають дискурсивного зв'язку (Girnth, 2002, с. 76). Під терміном «дискурсивності» дослідниця розглядає комплекс

структурованих текстів у межах певного дискурсу, їх тематичну приналежність. Тобто, сукупність текстів політичної тематики складатимуть політичний дискурс.

Російська дослідниця В.Є.Чернявська (2001, с. 14-16) пропонує узагальнити поняття «дискурсу» до двох основних видів:

1) «конкретна комунікативна подія, зафіксована у тексті й усному мовленні, що здійснюється у конкретному когнітивно зумовленому комунікативному просторі».

2) «сукупність тематично співвіднесених текстів».

Розглянувши терміни «політика» та «дискурс», переходимо безпосередньо до детального розгляду політичного дискурсу в мовознавчому контексті.

В українському, європейському та китайському науковому світі, наразі не існує щодного єдиного визначення терміну політичного дискурсу, до того ж активне дослідження даного наукового концепту почалося лише з середини ХХ ст. До цього, науковці обмежувалися лише дослідженням політики шляхом опису функціонування державних установ та інституцій, не приділявши особливу увагу політичній мові, комунікації та мовленнєвій поведінці урядовця.

З огляду на це, варто розглянути періодизацію виникнення та розвитку політичного дискурсу та безпосередньо політичного мовознавства, запропоновану відомим науковцем А. Чудіновим (2003, с. 3):

- 1) зародження праць спрямованих на дослідження політичного дискурсу в контексті традиційної ораторського мистецтва та стилістики (до початку ХХ ст.);
- 2) виникнення політичного мовознавства – 20-50 рр. ХХ ст.,
- 3) політичне мовознавство 60-80-их років ХХ ст.;
- 4) сучасний стан розвитку політичного мовознавства як науки.

Хоча в свою чергу авторка праці «Політична мова і мовна політика. Діапазон можливостей політичної лінгвістики» – Л. Нагорна (2005, с. 8) вважає, що становлення політичного мовознавства та розгляд політичного дискурсу як такого, почалося з 80-90 рр. ХХ ст.

У 30-ті роки ХХ ст. американські вчені на чолі з Г. Ласвелом почали активне дослідження політичного дискурсу, політичної мови та лінгвістичних особливостей. Основним стимулом до вивчення даного концепту слугував аналіз пропаганди від час Другої світової війни (Lasswell, 1965, с. 4). У 1949 р. виходить його відома праця «Мова політики: дослідження квантитативної семантики», у ній автор проводить детальний аналіз політичного дискурсу, політичної мови, досліджує відмінності між мовним стилем та політичним режимом.

Багатою є традиція французького дослідження політичного дискурсу на чолі з французькими вченими, такими як Клод Леві-Строс, Мішель Фуко, Ролан Барт та інші.

За дефініцією К. Леві-Строса, політичний дискурс є функціональним мовним стилем, який знаходиться між мовою та мовленням в сосюрівському розумінні, але включає в себе не лише мовленнєву діяльність, а позамовну поведінку, що базується на колективній діяльності (Нагорна, 2005, с. 15).

М. Фуко та Р. Барт у свою чергу також внесли вагомий внесок у розвиток політичного дискурсу, вони здебільшого досліджували вплив різноманітних форм політичної дискурсивної комунікації з боку влади (Ван Дейк, 2013, с. 48). М. Фуко (2004, с. 69) просував ідею символічності дискурсу, аналізував місце мовця в тексті та особливості тексту, дискурсу й твору.

Німецькі дослідники безперечно також вклали важливий внесок у дослідження політичного дискурсу, відомими вченими є Ю. Габермас, Г. Гірнтх, М. Шретер та інші. Ю. Габермас проводив детальний аналіз комунікаційної та етичної складової політичного дискурсу. Він визначає політичний дискурс як мовну комунікацію, якій притаманний самоаналіз, більше того, він передбачає процесуальну самоцінність виголошеної промови, а також всіх важливих деталей для учасників політичної комунікації.

М. Шретер вивчала політичну мову та різні аспекти політичної комунікації. У 2009 р. німецька дослідниця у співавторстві з Б. Каріусом випустила відому працю під назвою «Про політичне використання мови. Слово. Текст. Дискурс» (Schröter M, 2009). Г. Гірнтх, у своїй книзі «Мова та застосування мови в політиці»,

здійснив детальний аналіз прагматичних та семантичних ознаки політичного дискурсу (Girnth, 2002).

Вітчизняні науковці також займались активним вивченням політичного дискурсу. До відомих дослідників відносять К. Серажим, Л. Нагорну, Г. Почепцова, П. Паршина, Є. Кожем'якіна, Є. Переверзева та інших.

Доктор філологічних наук К. Серажим (2002, с. 177) трактує політичний дискурс як мовленнєву практику, що здійснюється у політичному просторі, включаючи позамовні характеристики, що мають вплив на формування політичного дискурсу.

За визначенням П. Паршина, політичний дискурс є «позначенням певної системи обмежень, які накладаються на необмежену кількість висловлювань з огляду на соціальну чи ідеологічну позицію» (Шейгал, 2000, с. 25).

Є. Кожем'якіна та Є. Переверзев (2008) трактують політичний дискурс як чітку послідовність висловлювань, що мають організовану та тематизовану структуру, розмежовуються в соціальних та історичних рамках, до того ж мають важливий вплив на розвиток відносин у суспільстві.

Григорій Почепцов (2002) веде дослідження політичного дискурсу з аспекту знаків та знакових систем, іншими словами він актуалізує свою увагу на засобах передачі інформації. У своїй праці під назвою «Семіотика», науковець звертає особливу увагу символічних та знакових особливостях тексту, аналізує мовленнєві акти політичних представників, звертаючи особливу увагу на деталі, такі як лозунги, заклики, декламування віршів, політичних анекдотів і тд., а також активно вивчає естетичну сферу політики (бюсти, монументи, літературні твори), і все це разом складає політичний дискурс певної епохи.

Варто також звернути увагу на поширених дефініціях політичного дискурсу запропонованими відомими російськими діячами у сфері лінгвістики, політології та соціології. Зокрема, лінгвістка О. Опаріна (2002, с. 20) визначає політичний дискурс як сукупність мовленнєвих структур у аспекті здійснення урядової діяльності, передачі політичної інформації, ідеологічних установок та пропаганд, або ж навпаки їх відсутності.

У свою чергу О. Шейгал теж частково дотримується думки О. Опаріної, у своїй праці «Семіотика політичного дискурсу», вона дає наступне визначення вищезазначеному поняттю: «Політичний дискурс – це певні мовленнєві акти, мовець, слухач або зміст яких має відношення до сфери політики» (Шейгал, 2000, с. 23).

А. Баранов і Є. Казакевич (2001, с. 6) вважають, що політичний дискурс є «сукупністю всіх мовних актів, що використовуються в політичних дискусіях, а також правил публічної політики, освячених традицією і перевірених досвідом ...».

У праці «Вступ до прикладної лінгвістики» А. Баранова (2001, с. 246) знаходимо також інше визначення політичного дискурсу. Він трактує вищезгадане поняття через призму комплексу дискурсивних практик, звертаючи увагу, що саме вони розкривають та описують складові елементи політичної комунікації та створюють її особливу тематику.

Для правильного розуміння дискурсивних практик, необхідно звернутися до праць Мухарямової Л. М та Мухарямова М. М. На їхню думку, дискурсивні практики в мовознавчому аспекті складають різноманітні явища до яких відносять мовні засоби, які притаманні певному політичному діячеві, або тематичній проблематиці в політичній сфері. До прикладів дискурсивних практик промов політичного лідера, можемо віднести «дискурс Обама», «дискурс Сі», «дискурс Порошенка» і тд., у випадку тематичної проблеми – «дискурс національної єдності», «дискурс свободи слова» і тд. Політичну мову, що представлена державним устроєм та громадянами країни теж можемо віднести до дискурсивних практик (Мухарямов, 2002, с. 51).

1.2 Кореляція політичного дискурсу з іншими сферами комунікативної діяльності

Г. Хаджієв (1997). зазначає, що політичний світ охоплює широкий діапазон явищ, він включає політичні спільноти, політичні суб'єкти, інститути та організації, нормативні підсистеми, традиції і ритуали, методи політичної діяльності,

політичну культуру та ідеологію тощо. Всі складові політичної сфери, так чи інакше, опосередковані дискурсом, відображаються в дискурсі, реалізуються через дискурс: вони або становлять власне предмет комунікації (його референціальний аспект), або виступають в якості елементів прагматичного контексту, в тому числі і прагматичних пресупозицій. Внаслідок розмитості дискурсивних меж, нерідко відбувається перетин особливих характеристик різних видів дискурсу в межах одного тексту. Так, наприклад, інтерв'ю в політичному ток-шоу поєднує в собі елементи мас-медіа, наукового та політичного дискурсів. Політичний і рекламний дискурс особливо перетинаються під час виборчих кампаній.

Оскільки межі політичного дискурсу є розмитими, то ж на нашу думку, доцільно звернути увагу на точки перетину політичного дискурсу з іншими видами дискурсів.

У сфері державного законодавства можемо спостерігати перетин юридичного дискурсу з політичним. Мета юридичного дискурсу полягає у визначенні правових норм та регулюванні правових відносин між громадянами та державою. Конституції, кодекси, закони, постанови, адміністративні рішення і т.д. є засобами реалізації влади, саме тому мають прямий зв'язок з політичним дискурсом. Всі вищезазначені тексти є продуктом дискурсивної законотворчої діяльності як політиків, так і юристів. Після того, як закон прийняли і він став правовою нормою, контроль над його дотриманням стає об'єктом юридичного дискурсу, проте і тут політичний діяч залишається прямим учасником правового процесу.

Науковий дискурс однозначно має тісний зв'язок із політичним. Мета наукового дискурсу полягає у донесенні й захисту власної точки зору та дослідження, а ключовою ознакою наукових текстів є наявність елементів полеміки (Михайлова, 1997, с. 95). Результати наукових досліджень політологів та політичних діячів, що здійснені у наукових статтях, доповідях, монографія, публічних виступах тощо, не мають чіткого зв'язку з боротьбою за владу, однак базуючись на них можливе проведення рекомендацій політикам з питань корегування їх діяльності. Р. Джослін (1986, с. 326) проводить паралель між

політологами та журналістами, вважаючи ці обидві види діяльності реконструюють та корегують політичні реалії та актуальні події для своїх аудиторій відповідно до власного професійного бачення політичних процесів.

У свою чергу в дискурсі мас-медіа, що безперечно теж корелює з політичним, журналісти виконують роль провідника між представниками державного уряду та масової аудиторії громадян країни. Публіцисти впливають на процес становлення суспільної думки шляхом засобів масової інформації: друкованих засобів, інтернет-видань, телеканалів, радіо та соцмереж. Будь-який матеріал ЗМІ, що включає інформацію про політику та політичних діячів варто розглядати через призму аспекту політичного дискурсу.

У зв'язку з тим, що у сучасних реаліях політичні представники все рідше проголошують свої промови напряду до народу, як це зустрічалось раніше в історії, вони часто виражають свою думку та порушують важливі питання шляхом ЗМІ. Може здатися, що засоби масової інформації виступають лише технічним засобом передачі монологічної політичної інформації, що забезпечує широке поле соціальної аудиторії, а роль журналіста у жанрі політичного монологу у мас-медіа дискурсі майже нульова. Єдиною варіацією додаткової імпліцитної інформації на політичну тематику є вибір інтернет-ресурсу, телеканалу або періодичних видань. Громадяни, як правило, усвідомлені про більшість політичних партій та їхніх програм, більше того, вони мають свої політичні вподобання, саме цей фактор часто впливає на вибір конкретного ЗМІ. Своєрідний надтекст, який подають періодичні видання та телеканали в певній мірі впливають на сприйняття політика громадськістю.

Педагогічний дискурс теж має неабияке відношення до політичного. Основною метою педагогічного дискурсу є соціалізація особистості. Під політичною соціалізацією мається на увазі процес засвоєння основних елементів політичної культури окремою людиною як громадянином своєї держави (Гаджиев, 1997, с. 271). Формальне та неформальне політичне навчання та виховання складають процес політичної соціалізації. Неформальне навчання відбувається шляхом спілкування з батьками, друзями, однолітками, формальне у свою чергу

здійснюється у наукових установах, шляхом відвідування уроків, лекцій та гуртків. Мета дискурсивної діяльності, що утворює політичну соціалізацію, полягає у прийнятті або спростуванні існуючого соціального порядку і притаманних йому цінностей, що в решті-решт визначатиме їхню позицію як потенційних учасників процесу боротьби за владу.

Рекламний дискурс, беззаперечно, також має відносно тісний зв'язок із політичним, це особливо помітно від час парламентських та президентських виборів у будь-якій країні світу. Функція безпосередньо рекламного дискурсу полягає в інформаційному впливі до мотивації дії аудиторії. С. Нікітіна (1998, с. 21) зазначає, що реклама політичної сфери охарактеризована всіма загальними атрибутами, що притаманні рекламному дискурсу, а саме наявний номінований предмет реклами, ставиться особливий акцент на його унікальні та особливі сторони, присутня позитивна атмосфера та відчуття взаємодії. За Ф. Джефкінсоном (1985, с. 34), рекламі притаманні дві основні функції: інформування та вплив, у безпосередньо політичній рекламі вони проявляються у політичній пропаганді (публічні виступи, дискусії, плакати, карикатури, доповіді і тд.) та агітації (флаєри, транспаранти, плакати, декламації на мітингах тощо).

При здійсненні пропаганди шляхом наведення аргументів, ціннісних фактів, то тут ще можемо помітити кореляцію політичного та педагогічного дискурсів. Але якщо агітація була здійснена шляхом емоційного впливу та переконання, то тут відбувається перетин політичного та рекламного дискурсів (Черепанова, 1999, с. 27).

На думку Д. Грисвілля (1978), агітаційному політичному виступу притаманні типові характеристики рекламного тексту. До них відносимо: різке звуження тематики, доступність у викладенні проблеми, оперування простими, але в ту ж чергу яскравими образами, постійним повторенням ключових слів та лозунгів і тд.

Не можемо заперечувати міцний взаємозв'язок релігійного та політичного дискурсів, оскільки він як і рекламний, має властивість до нав'язування певних ідеалів, поштовху до дії та стану. Л.П. Крисін (1996). вважає, що агітаційний компонент присутній в релігійнопроповідницькому стилі та релігійному дискурсі

загалом. Основною функцією релігійної комунікації є об'єднання у вірі, і цей фактор має неабияке відображення у тоталітарному режимі політичного дискурсу, у якому за визначенням В. Вовка (1995, с. 23), діалог перетворюється в ритуал, а дискурс ототожнюється з «клінічною монологічністю». У свою чергу автор відомої праці «Символічне використання політики» – М. Едельман (1964, с. 33) пише, що політична риторика вже давно стала «світською молитвою».

Міфологізація свідомості, віра в магію, роль божественного лідера стали точкою взаємодії політичного та релігійного дискурсів. До вищезазначеного також можемо віднести активне використання маніпулятивних прийомів та характерної притаманності ритуалізації діяльностей.

Політична мова, як і релігійна належить мов обіцянок. Як релігійні проповідачі, так і політичні діячі обіцяють ідеалізоване світле майбутнє своїй аудиторії. Політичні лозунги часто стають постулатами політичної релігії, адже вони сприймаються некритичною підсвідомістю, більше того підкріплені вірою в авторитет земного чи небесного вождя.

Деяке коло науковців на чолі з А. Барановим (1997), та Б. Норманом (1994), вважають, що ритуальна політична мова в межах радянського суспільства виконувала певні магічні та заклиральні функції мови, які застосовувались ще в первісних суспільствах. Міфологічність політичного дискурсу знаходить своє відображення у атрибутиці, що має зв'язок з релігійним: гімни партії, матеріали партійних з'їздів, зображення, піднесення в скульптурі, живописі та кінематографі. Тривале повторення лозунгів під час з'їздів партій у релігійному дискурсі знаходить своє відображення під час хорового виконання молитв. Г. Ключаров (1995, с. 214) у своїй праці «Мовна реальність та політичний імідж» зазначає «за допомогою промовляння спеціально складених текстів, таких, де ціннісно-значущі поняття зустрічаються з підвищеною частотою, можна досягти різних емоційних станів аудиторії». Отож, політичний дискурс має найбіякий тісний зв'язок із політичним, особливо це можна прослідкувати у країнах з тоталітарним режимом.

Побутовий дискурс корелює з політичним безпосередньо у сфері простої побутової комунікації. Відома представниця радянської лінгвістики Н. Арутюнова

(1992) виокремлює три типи побутової комунікації: інтелектуальне, емоційне та артистичне. Політика часто виступає однією з тем повсякденного спілкування інтелектуального жанру, у процесі якого учасники підвищують свою обізнаність у вмінні орієнтуватися в політичних реаліях, оцінці того чи іншого явища або персоналії. Під час здійснення такої комунікації, в учасників відбуваються формування певних політичних бачень, політичних позицій, часто приймаються рішення з приводу достойної кандидатури на виборах, саме тому таку комунікацію можна з впевненістю віднести до складової політичного дискурсу.

Художній дискурс теж корелює з політичним, особливо в таких мистецьких жанрах, як поезія з елементами іронії, памфлет, фольклорні твори з юмористичним компонентом, мемуари та тд. У сфері образотворного мистецтва знаходить своє відображення в карикатурах, плакатах, пародіях і кінофільмах. Основна функція художнього дискурсу полягає у самовираженні, однак варто зазначити факт, що у художніх жанрах, що мають безпосередній зв'язок із політичним, присутній елемент соціального замовлення.

Ще однією важливою точкою взаємодії вищезазначених дискурсів є спрямоване використання офіційної пропаганди, що може проявлятися в творах літератури і мистецтва в інтересах ідеології держави, метою якої є формування певної усталеної та ціннісної картини світу.

В останньому десятилітті ХХ ст. почалося активне дослідження взаємодії політичного дискурсу зі спортивно-ігровим. Голландський філософ Й. Хейзінг (1992, с. 238) зазначає: «Політика усім своїм корінням глибоко сягає в первісний ґрунт культури змагання та гри». Діалог-поєдинок між керівничою партією та опозицією, в якій учасники активно «нападають» та «захищаються», складають основу політичного дискурсу. Не випадково, на думку А. Баранова та Ю. Караулова (1991), метафори з використанням компонентів гри, спорту та бойових поєдинків займають важливе місце серед переліку політичних метафор.

Усі основні елементи спортивного змагання присутні в політичному дискурсі, сюди можемо віднести боротьбу з опонентом, етику поєдинку, правила змагання (регламент), стратегію боротьби, результат поєдинку: перемога чи поразка.

Найбільш демонстативним компонент боротьби виражається під час парламентських дебатів, передвиборчої та виборчої кампанії.

Й. Хейзинг (1992, с. 233) вважає, що парламентські дебати схожі з «безперервним матчем, в якому певні матадори намагаються оголосити один одному шах і мат, не завдаючи при цьому шкоди інтересам країни, якій вони служать з повною серйозністю». Науковець також зазначає: «Ще більш, ніж в британському парламентаризмі, ігровий елемент очевидний в американській політичній манері. Ще задовго до того, як двопартійна система в Сполучених Штатах набула характеру двох спортивних команд, чия політична відмінність для сторонньої людини майже не помітна, передвиборна пропаганда тут повністю набула форми великих національних ігор» (Хейзинг, 1992, с. 234).

Останнім часом змагання політичних суперників відбуваються через засобів масової інформації, а їх інтенсивність різко зростає при наближенні чергових президентських або парламентських виборів. Останній етап в період передвиборної кампанії завершується словесним двобоєм опонентів на екранах телебачення, результат якого в основному залежить від риторичної майстерності суперників та складових їхнього іміджу.

Наразі сучасні дослідники у сфері мовознавства та політології займаються активним дослідженням особливостей риторичної майстерності всесвітніх політичних лідерів.

1.3 Основні характеристики політичної мови в контексті китайського політичного дискурсу

У сучасних умовах неймовірні темпи економічного й технологічного розвитку привертають дедалі більше уваги як до сьогочасного Китаю, так і до традиційної Піднебесної. Політична діяльність Китайської Народної Республіки теж не тримається осторонь всесвітньої уваги, ба-навіть більше, кількість науковців, що занурюються у вивчення китайського політичного дискурсу з філософського, соціологічного та лінгвістичного аспектів, стрімко росте.

Політика та мова перебувають у надзвичайно тісній взаємозалежності. Адже саме представники державної влади використовують мову як інструмент передачі власних ідей, думок та переконань, користуючись при цьому особливими мовними зворотами та лексикою, що характерна певній країні з її унікальною культурою та багатовіковими традиціями.

Лінгвісти та політологи по-різному трактують визначення поняття «політичної мови», але на нашу думку, важливо розглянути дефініцію А. Баранова та Є. Козакевича (1991, с. 23). У своїй праці «Парламентські дебати: традиції та новації», науковці дають таке визначення: «Політична мова – це особлива знакова система, що призначена саме для політичної комунікації: для вироблення суспільного консенсусу, прийняття і обґрунтування політичних і соціально-політичних рішень ...».

У свою чергу китайський лінгвіст Юань Чуньмін наголошує, що політична мова має величезний вплив на людську свідомість, вона виступає важливим інструментом акцентування уваги народу до національних та культурних цінностей, поглядів і подій як своєї Батьківщини, так і інших країн у всьому світі (苑春鸣, 2001, с.52).

За функціональним призначенням політичну мову можна розподілити за декількома жанрами:

- 1) ритуальний жанр (вітання, звернення, вступна промова);
- 2) агональний жанр (листівка, гасло);
- 3) орієнтаційний жанр (договір, статут, указ);
- 4) інформативний жанр (спілкування політиків з громадянами шляхом ЗМІ).

(Шейгал, 2002, с.209).

Розглянувши ряд жанрів політичної мови, можемо відзначити, що той чи інший різновид комунікації відбувається за різних умов та залежить від певних ситуацій. Наприклад, складові елементи ритуального жанру (вступні промови, вітання, звернення) готуються помічниками заздалегідь, а всі ключові елементи ретельно обговорюються, теж саме можна сказати і про доповіді та статті для періодичних та інтернет видань (Чепкасов, 2010). У свою чергу при комунікації

політиків із засобами масової інформації та безпосередньо з громадянами, присутній елемент спонтанності. Але незважаючи на всю природність та стресовість ситуації політичний діяч повинен залишатися в межах своїх поглядів, з повною впевненістю висловлювати свою думку, але в той же час не забувати про толерантність відносно до зауважень та заперечень опонентів.

Варто відзначити, що активність досліджень політичної лінгвістики в ХХ столітті в країнах демократичного режиму стімко зростала, що не можна сказати про соціалістичні держави. В Європі та США дослідження присвячені політичній мові активізувалися на початку ХХ століття після Першої світової війни, а в Азії та Росії почалися лише з 80-90-х рр. ХХ ст.

При дослідженні політичної мови науковці звертають особливу увагу на те, як саме політики оперують мовленнєвими елементами задля досягнення власної політичної мети, а також на реакції громадян-слухачів на продекламоване мовлення. Саме цей елемент вирізняє аналітичне дослідження політичної мови серед інших лінгвістичних досліджень, адже увага акцентується не лише на оперуванні мовними засобами в процесі політичної комунікації, а й на раціональному її сприйманні слухачами.

Основною функцією політичної мови є вплив. Як вже зазначалося, саме він є ключовим елементом політичного мовлення. Для політиків, безперечно, дуже важливо викликати «бурю» емоцій та запасти в душу своїм слухачам. І в такому випадку доцільним є дослідження мовних засобів та особливостей, завдяки яким, політичним представникам вдається досягти такого ефекту.

Політична мова КНР має важливе значення: вона дозволяє тим, хто при владі, взяти на себе власність над певними ідеями з метою підвищення їх потенціалу та виправдання наступності та змін партії. Кожне покоління лідерів підтримує «нову» ідеологію, яка насправді є продовженням та вдосконаленням своїх попередників.

Символічність та метафоричність китайської політичної мови сягає тисячолітньої давнини, оскільки культура та історія Піднебесної є надзвичайно багатогою. Велика кількість таких понять беруть свій початок ще з часів зародження конфуціанства, більше того, завдяки плекаючому ставленні до традицій та

культури Піднебесної, вони збереглись та закріпились до сьогодні та мають часте застосування у внутрішньополітичній діяльності держави. Для лінгвістів-китаєзнавців особливо важливо коректно розуміти значення таких мовних компонентів, оскільки вони мають тісний зв'язок з історією та культурою держави, є складовою національно-етнічної свідомості. Як майбутньому перекладачеві та синологу, для забезпечення адекватного та еквіваентного перекладу необхідно детальніше вивчити деякі з понять та мовних концептів, що доволі часто фігурують у китайськомовному політичному просторі, тож розглянемо деякі з них.

Політичні діячі КНР завжди перебувають на стадії пошуку нових підходів для підвищення рівня життя китайського народу, при цьому вони часто вдаються до використання традиційних та культурних принципів. Традиційні елементи дають змогу кожному члену суспільства відчувати себе частинкою багатовікової культурно-історичної лінії. Конфуціанські цінності, що базуються на моралі, взаємоповазі, соціальному ладу тісно переплітаються з внутрішньополітичним життям країни та гарантують стабільність та об'єднання китайської нації. Конфуціанство було і є однією з основних політичних ідей Піднебесної. Основною її концепцією є створення китайської держави за моделлю дружної та великої сім'ї, в якій панує повага до старших, чесність, мудрість, справедливість, самодисципліна та дотримання власного слова.

У китайському політичному мовленні часто лунають такі конфуціанські вирази як 家和万事兴 (jiā hé wànshì xīng) – якщо в сім'ї панує мир та гармонія, то все процвітає, 世界大同 (shì jiè dà tóng) – єдність всього світу, 和为贵, 谐为美 (hé wéi guì, xié wèi měi) – гармонія заради миру, гармонія заради прекрасного, 和而不同 (hé ér bùtóng) – перебувати в гармонії з суспільством, незважаючи на різне бачення світу, 礼之用, 和为贵 (lǐ zhī yòng hé wéi guì) – серед норм етики найціннішою є згода. Вищезазначені сентенції акцентують на важливості гуманізму, мудрості та толерантності, більше того можуть проявлятися як у внутрішніх, так і в зовнішніх політичних зв'язках.

Величезну роль у внутрішній політиці китаю відіграє поняття «гармонії» – 和 (hé) або 和谐 (héxié) .

З китаєзнавчої точки зору для кращого розуміння сутності поняття 和谐 , варто звернутися до структури китайського ієрогліфа та проаналізувати семантичну складову ієрогліфічних ключів.

У давнину написання першого ієрогліфа було дзеркальним 𠄎, тобто послідовність розташування ключів 口(Kǒu) – рот та 禾 (Hé) – хліб на кореню (у минулому ще мав значення слова «зерно») була абсолютно протилежною відповідно до сучасного написання «和».Тобто можна зробити висновок, що у баченні давніх китайців, відчуття гармонії залежало від наявності зерна/хліба/їжі, що покривало базову необхідність людини в харчуванні.

Ієрогліф 谐 складається з таких ключів: 言(Yán) – мова, мовне вираження, комунікація; 比(Bǐ) – порівнювати, 白(Bái) – білий, ясний, світлий, зрозумілий. Поєднання ієрогліфічних ключів 比(Bǐ) та 白(Bái), разом дає слово 皆 (Jiē), що означає «все, весь».Таким чином, бачимо, що для китайців надзвичайно важлива мовна комунікація, самовираження, обмін досвідом, який дає змогу порівнювати інформацію, обговорити всі аспекти та дійти до ясності та просвітлення.

Тобто, семантичні складники ієрогліфу 和谐 тлумачать нам, що гармонія у баченні стародавніх китайців полягала у задоволенні базових та духовних потреб суспільства.

Філософи Піднебесної також зазначають, що «гармонія» полягає у єдності Людини – 人 (rén) та Неба – 天 (tiān) , тіла та душі – 身心和谐 (shēnxīn héxié) та взаємної міжособистісної гармонії людей – 人际和谐 (rénjì héxié). Співіснування та взаємодоповнення складають ключовий концепт китайської гармонії. Такий феномен активно використовується для встановлення морально-етичних норм суспільства, а також застосовується в процесах формування відносин міжнародного рангу.

Згідно до тлумачення поняття гармонії, всесвіт об'єднує різноманіття. У свою чергу об'єднане різноманіття є базисом для покоління нових речей. У своїх вченнях Конфуцій зазначав: “君子和而不同” (Jūnzǐ hé ér bùtóng) – Справжній муж прагне до гармонії, а не до однорідності, мається на увазі, що людина може приймати різні точки зору, але в будь-якому випадку не буде наосліп слідувати якійсь одній (Конфуцій, 2009, с. 445-447).

Мета створення гармонійного світу, безпосередньо, втілює традиційну цінність Китаю – гармонію, яка є культовим поняттям як в Піднебесній, так і в міжнародному співтоваристві.

У листопаді 2002 року на XVI з'їзді ЦК КПК Генеральним секретарем Цзяном Цзенміном була висунута стратегія подальшого соціально-економічного розвитку КНР, що йменувалась 小康社会 (xiǎokāng shèhuì) – політика середньозаможного суспільства. Основною метою даної стратегії з «китайською специфікою» є повне досягнення рівня середньої заможності населення.

Заспроваджена політика «小康» була базисом регіональної політики КНР, вона ґрунтувалася на традиційних уявленнях китайської нації, а в поєднанні з модернізацією застосовувалася для досягнення внутрішньополітичної мети – стабілізації суспільства шляхом підвищення економічного рівня розвитку (Волчек, 2013). Таким чином, побудова 小康社会 є шляхом, який очолює керівництвом КНР на досягнення гармонійного розвитку у всіх сферах діяльності Піднебесної.

Концепти «гармонії» та «гармонійного суспільства» стали основою для іншого широкоживаного поняття на теренах сучасного китайськомовного політичного дискурсу – 中国梦 (Zhōngguó mèng) – «китайська мрія». Вперше даний термін був виголошений на Першій сесії Всекитайських зборів народних представників 12-го скликання, Головою КНР Сі Цзіньпіном (习近平, 2013). Саме він визначив сучасний орієнтир розвитку Піднебесної – здійснення «китайської мрії». Вважається, що нова ідеологічна концепція Сі Цзіньпіна є по суті продовженням попередніх суспільно-політичних ідей таких як 振兴中华 (zhènxīng zhōnghuá) – «Активізація Китаю» (Bondes M.& Heep S., 2018), 中国民族伟大复兴

兴 (zhōngguó mínzú de wěidà fùxīng) – «Велике відродження китайської нації» та 社会主义文化 (shèhuì zhǔyì wénhuà) – «Соціалістична культура Китаю».

Основними ціннісними орієнтирами «китайської мрії» є 国家富强 (guójiā fùqiáng) – сильна та багата держава, 民族振兴 (mínzú zhènxīng) – відродження нації та 人民幸福 (rénmín xìngfú) – народне щастя (习近平, 2013). Сі Цзіньпін зазначав, що весь китайський народ спільно має перетворити країну на могутню, цивілізовану, гармонічну та багату соціалістичну державу, та разом здійснити спільну «китайську мрію». А втілення вищезазначеної мрії можливе лише завдяки продовженню імплементації 改革开放 (Gǎigé kāifàng) – політики реформ та відкритості, а також слідуванню концепції 中国特色社会主义 (Zhōngguó tèshè shèhuìzhǔyì) – соціалізму з китайською специфікою.

Починаючи з березня 2012 року, Голова КНР у більшості своїх політичних виступів почав повторювати основні тези «головної» ідеології країни (Xi Jinping, 2013). Більше того, концепт «китайської мрії» отримав потужну пропагандистську підтримку в межах інформаційних ресурсів КПК та ЗМІ загалом.

Отож, можемо дійти до висновку, що політичні метафори та мовні засоби, що часто тяжіють до філософії Конфуціанства, доволі широко використовуються у сучасному китайськомовному політичному дискурсі. Вони часто містять в собі важливий ідеологічний зміст та мають безпосередній зв'язок з історією, культурою та традиціями Піднебесної.

Висновки до розділу 1

У першій частині нашого дослідження ми окреслили теоретичні засади вивчення політичного дискурсу в сучасній лінгвістиці: детально розглянули дефініції «політики», «дискурсу», безпосередно «політичного дискурсу» та «політичної мови» запропоновані вітчизняними та іноземними науковцями у сфері лінгвістики, журналістики, соціології, філософії та політології. Дослідили межі кореляції політичного дискурсу з іншими сферами комунікативної діяльності,

зокрема з дискурсами мас-медіа, юриспруденції, педагогіки, мистецтва, релігії та ін. Розглянули основні характеристики політичної мови в контексті китайськомовного політичного дискурсу, включаючи особливості визначення поняття «політичної мови», її жанрову специфіку, основну функцію імплементації та найбільш широкоживані політичні метафори, конфуціанські сентенції та ідеологеми.

У процесі дослідження виявили, що більшість лінгвістів та політологів переважно розглядають дефініцію «політики» у двох площинах: політику, як вид діяльності, сукупності стратегій, механік та засобів для вирішення певних проблем та політику, як урядову діяльність держави, що керує теперішнім та майбутнім нації, імплементуючи напрямок руху шляхом державних інституцій, партій та їх представників.

Даючи визначення поняттю «дискурс», більшість європейських, американських, російських та вітчизняних дослідників опираються на дефініцію видатного французького лінгвіста Еміля Бенвеніста та нідерландського мовознавця Тена ван Дейка. А саме під поняттям «дискурсу» вони вбачають складне явище комунікації, що включає в себе текст та позамовні чинники (поведінку, мотиви, мету декламатора).

Вітчизняні вчені узагальнюють поняття «дискурсу» до двох основних видів. До першого відносять розгляд дискурсу як «конкретної комунікативної події, зафіксованої у тексті та усному мовленні, що здійснюється у конкретному когнітивно зумовленому комунікативному просторі». До другого виду, тлумачення тексту як «сукупності тематично співвіднесених текстів».

Проаналізувався поняття «політичного дискурсу» через призму аспектів мовознавства, політології та соціології, можемо сказати, що єдиного тлумачення до даного поняття немає, на це є декілька причин:

По-перше, в сучасних умовах ще не існує єдиної науки, що займалася вивченням суто політичного дискурсу.

По-друге, межі політичного дискурсу відносно розмиті, часто відбувається кореляція політичного дискурсу з іншими видами комунікативної діяльності,

зокрема з дискурсами мас-медіа, юриспруденції, педагогіки, літератури, образотворчого мистецтва, релігії та ін., що досліджувалося в другому пункті першого розділу даної роботи.

По-третє, власне поняття політичного дискурсу ідентифікує комплексний результат спільної діяльності державних діячів, суспільства та представників ЗМІ.

Також у ході роботи проводилося дослідження основних характеристик політичної мови в контексті сучасного китайськомовного політичного дискурсу. Розглядалося визначення поняття «політичної мови» у сучасному мовознавстві вітчизняними та зарубіжними лінгвістами, опрацьовувалась жанрова градація політичної мови представленою О. Шейгал, виокремлювалася основна функція політичного мовлення. Проводилося дослідження основних політичних метафор, символів, політичних концептів та ідеологем.

До основних характеристик сучасної політичної мови можемо віднести широке використання мовних виразів, що беруть свої корені з конфуціанської релігії. Всі вони акцентують увагу на цінності гуманізму, мудрості та толерантності в межах суспільства, більше того мають прояви як у внутрішніх, так і в зовнішніх політичних зв'язках держави.

Проводилося дослідження широкозастосованого концепту «гармонії» – 和谐 (héxié) в сучасному китайськомовному політичному дискурсі, його семантичного поля, розгляд поняття через призму його бачення китайською нацією, та вплив на подальші ідеологеми в регіональній та міжнародній політиці КНР. Можемо сказати, що даний концепт став фундаментом всесвітньовідомих китайських політичних концепцій 小康社会 (xiǎokāng shèhuì) – політики середньозаможного суспільства, 中国梦 (Zhōngguó mèng) – «Китайської мрії» та ін.

Особлива увага зосереджена на ідеологічній концепції сучасного лідера КНР Сі Цзіньпіна – 中国梦 (Zhōngguó mèng), що в перекладі означає «китайська мрія». Дана ідеологія по суті є успішним продовженням попередніх суспільно-політичних концептів запропонованих Цзян Цзенміном, Ден Сяопіном, Ху Цзінтао та іншими політичними лідерами Піднебесної. Основною метою «китайської мрії» є

згуртована праця суспільства над перетворенням Китаю на могутню, цивілізовану, гармонічну та багату соціалістичну державу. Дана концепція має успішну імплементацію у внутрішній та зовнішній політиці Китаю, більше того має багате пропагандистське поширення на інформаційних ресурсах Комуністичної Партії Китаю та китайського ЗМІ вцілому.

Всі вищезазначені поняття та характеристики політичного дискурсу є надзвичайно важливими для якісної роботи перекладача-синолога, саме тому на них зосереджувалася особлива увага.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СУЧАСНОГО КИТАЙСЬКОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

2.1 Основні підходи до дослідження політичного дискурсу

На базі проведених теоретичних досліджень, можемо зазначити, що політична лінгвістика, як і політичний дискурс взагалом є досить новою галуззю мовознавчої науки.

До визначних теоретиків, що займались активним дослідженням політичного тексту та політичного дискурсу в різні часи відносимо О. Шейгал, М. Фуко, М. Пешо, Т. ван Дейк, А. Чудінова, Е. Будаева, Д. Лакофф та ін.

Теорія політичного дискурсу налічує велику кількість підgruntь, саме тому поєднує в собі різноманітні підходи до його дослідження. Основна частина теорій ґрунтується на комунікативному підході, вбачаючи дискурс як «важливий і невід’ємний агент комунікації, який виступає носієм і ретранслятором сенсів, цінностей, ідей, образів, думок, інтерпретацій та інших ментальних і віртуальних утворень» (Русакова О, 2006, с. 10).

Специфіка комунікації у політичній сфері полягає у великій кількості притаманній їй ознак, до них відносимо: інформативність, денотативність, конотативність, інституційність (наявність лінгвістичних та політичних стратегій, позамовної поведінки, тематичність виступів, ситуативність комунікації), іделістичність, фідеїстичність, інформативність, езотеричність (сенс промов, політичних актів та відповідної документації не завжди зрозумілий широкій аудиторії), дистанційність, агресивність, театральність, оцінність та фактор ЗМІ. Ключовою ознакою є майстерність у здійсненні функції впливу, переконання, нав’язуванні власної точки зору та поштовху до дії (Шейгал, 2000, с. 2).

Функціональна специфіка політичної комунікації має безпосередній зв’язок з підходами до дослідження політичного дискурсу та тексту. У своїй праці

«Лінгвістика та поетика», Р. Якобсон (1975) вивчає базові функції мови та пропонує своє бачення її класифікації. Вчений зазначає, що саме регулятивна функція мови є ключовою в аспекті політичного дискурсу. Вона проявляється в емотивному та емоційному впливі на суспільство, безпосередньому відображенні на свідомості адресата з метою утримання або оволодіння державною владою.

При зіставленні з іншими різновидами існуючих дискурсів, основна функція політичного криється у боротьбі за «кермо» держави, у межах імплементації якої застосовуються такі мовні функції як емотивна, комунікативна, метамовна, регулятивна та естетична (Чудинов, 2006).

Звернувшись до теоретичної бази дослідження політичного дискурсу, можемо помітити, що при вивченні політичного тексту та комунікації в цілому науковці керуються низкою базових підходів до дослідження. Тож, пропонуємо зконцентрувати свою увагу на найактуальніші з них.

Доктор філологічних наук О. Шейгал (2000) у своїй праці «Семіотика політичного дискурсу» пропонує звернути особливу увагу на таких підходах до дослідження політичної комунікації:

- 1) мовознавчий підхід – мова досліджується через призму інструменту соціального контролю та впровадження обмежень доступу до державних процесів та інститутів;
- 2) системний підхід – розгляд впроваджені комунікацій через характерність взаємодії елементів системи, їх зв'язків та відношень; у політичній комунікації має безпосереднє відношення з моделлю соціального контролю, що включає в себе інструменти переконання, приписів, нав'язування та заборон;
- 3) функціональний підхід – активне вивчення основної ролі та функції комунікації в аспекті політично-правових відносин;
- 4) символічний підхід – дослідження концептів формування та застосування політичної символіки;
- 5) організаційний підхід – вивчення інформаційних джерел та факторів, які надають доступ до політичної інформації;

б) екологічний підхід – розгляд політичної комунікації через призму впливу, що здійснюється з боку політичної системи держави (Шейгал, 2000, с. 15-17).

У рамках мовознавчого напрямку детального вивчення комунікації в політичній сфері розрізняють критичний та дескриптивний підходи.

Дескриптивний підхід глибоко сягає коріннями до часів проведення риторичного аналізу промов представлених у класичних працях Платона, Цицерона та Арістотеля. У свою чергу сучасна політична лінгвістика визначається дескриптивним підходом як сукупність мови та поведінки промовця, звертаючи особливу увагу на мовні засоби, прийоми ораторської майстерності, техніки нав'язування та маніпуляції.

З іншого боку, дескриптивний підхід також може розглядатись через призму аналізу змістової складової політичних текстів. У такому випадку даний напрямок дескриптивного підходу тісно пов'язаний як з політологією, так і з лінгвістикою. Методика якісного та кількісного контент-аналізу та когнітивного картування дає можливість виокремити особливості мислення політичних діячів, виявити ціннісні складові, дослідити причинно-наслідкові зв'язки між діями та тематикою проголошених промов, виокремити особливості вжитої термінології, символів, стійких виразів та суджень (Chilton P. & Plyn M., 1993).

У свою чергу критичний підхід концентрується на критичному дослідженні соціальної нерівності, що відображається як у мовному вираженні, так і в дискурсі.

Відома вчена А. Вежбицька (1993, с. 108), досліджуючи польський політичний дискурс, зазначає: «Мовна самооборона в тоталітарній або напівтоталітарній державі полягає у винаході способів вираження (що мають більш-менш постійну форму) для тих емоцій, відносин і ідей, які не можуть відкрито висловлюватися в умовах жорсткого політичного контролю життя країни». Тож, більшість прихильників даного підходу займаються дослідженням проблеми мови як основного елемента досягнення влади та здійснення жорсткого контролю суспільства.

Розглядаючи критичний підхід, не можливо не згадати про критичний дискурс-аналіз, який є одним із найбільш досліджених та структурованих аспектів

дискурс-теорії, його теоретична база сягає коренями марксистської ідеології. Ключовою задачею критичного дискурс-аналізу є виявлення домінування, субординації та керування владою суспільства, дослідження соціальних процесів.

Прихильники критичного дискурс-аналізу вивчали мову як основний інструмент впровадження ідеології та політичної системи. Однак мовознавці, що акцентували увагу на вивченні ідеологічної складової ділились на два табори: ті, хто сприймав ідеологію як позитивне явище, інші – як негативне. А. Грамши (1991, с. 41-47) розглядав ідеологію в позитивному ключі, він вважав, що вона може виступати елементом створення нової культури та єднання певних верств суспільства, на відміну від того, як більшість вчених надавали вищезазначеному терміну негативної конотації.

Учені критичного дискурс-аналізу у своїй більшості концентруються на емпіричному вивченні феномену, у проведених дослідженнях широко застосовують лінгвістичні методи для дослідження політичного тексту, маніпуляційних практик та ідентифікації категоризації суспільства до належності до різноманітних угруповань та класів.

На нашу думку, закони функціонування політичної комунікації, на дослідженні якого спеціалізується критичний дискурс-аналіз, можна співставити з чинною філософією ринкових відносин, де політичні діячі шляхом проголошення політичних текстів створюють певний імідж, який має викликати довіру суспільства та вабити своїми привілеями, таким чином «продаючи» себе народу.

Відомий науковець Є. Переверзнев пропонує розглянути три ключових напрямки критики: об'єктивність, міждисциплінарність та нерівність (Переверзнев, 2009, с. 31-38).

При відборі теоретико-методологічних інструментів та матеріалів дослідження, дослідник автоматично вдається до суб'єктивності. На жаль, стає не можливо визначити, чи власна мова та бачення науковця не впливає на зміст та бачення проголошеної ідеології.

Критичний дискурс-аналіз може трактуватись як крос-дисципліна, що має на меті інтегрувати межі дослідження, синхронізувати методи та провести узагальнення академічних досліджень. Однак реальна картина практики все ж таки показує, що межі політичного дискурсу однозначно піддаються сегментації.

Щодо дослідження у напрямку нерівності, то представники критичного дискурс-аналізу завжди займають опозиційну позицію по відношенню до влади, вони намагаються вдатися до вирішення політичних проблем, на які не мають змогу повпливати. П. Чілтон (2004) зазначає, що репрезентатори критичного дискурс-аналізу не можуть здійснити навіть найменший вплив на боротьбу з несправедливістю та пригніченням народу.

Основною відмінністю дескриптивного та критичного підходів є ставлення дослідника до політичної ситуації в державі. Вважається, що представникам дескриптивного підходу притаманна нейтральна позиція, задля здійснення об'єктивного аналізу, як на противагу прибічникам критичного підходу властива позиція невідтримки діючої влади, або ж її втрати на державному рівні (Водак, 1997, с. 20).

Варто також згадати про когнітивний підхід, що є відносно новим у дослідженні політичного дискурсу. Особливістю такого підходу є моделювання архітектури свідомості промовців та слухачів залучених до політичної комунікації. Основними ключовими елементами, що дозволяють здійснити подібне дослідження є аналіз концептів, сентенцій та фреймів політичного дискурсу, його ідеологій, метафор та символів, що складають основу певних політичних бачень та упереджень.

У межах когнітивного підходу, науковці концентрують особливу увагу на точках дотику ідеології та мови, оскільки політичний текст завжди ідеологізований, а його автори часто виступають не як індивіди, що діляться власним баченням картини світу, а як офіційні представники політичних партій та угруповань. Саме ідеологія визначає мовну поведінку політичного оратора, впливає на вибір оперуючих прийомів, мовних засобів та стратегій.

Російський науковець В. Дем'янков вважає, що для коректного дослідження політичного дискурсу потрібно керуватися наступними трьома підходами:

- 1) філологічний, що розглядає мовні особливості тексту, враховуючі політичні доктрини, ідеології, принципи, сентененції та ін.;
- 2) герменевтичний, що зосереджується на ідентифікації особистої мети політичної комунікації державного діяча в межах певних політичних кампаній або соціальних обставин;
- 3) соціопсихолінгвістичний, що спрямований на дослідження результативності політичної мети учасників комунікації.

Зазначені вище підходи підкреслюють особливість кореляції політичного дискурсу з різними науками, вони безперечно мають відношення до аналізу змісту, форми та завдань політичного дискурсу та політичного тексту.

Досліджуючи політичний текст, важливо також звернути увагу на дискурсивний підхід, у межах якого текст розглядається через призму конкретної політичної ситуації, аналізується співвідношення змісту з іншими промовами державного діяча, досліджуються політичні цілі, погляди, установки, стратегії та цінності проголошеного тексту в професійній кар'єрі держслужбовця та політичній системі країни загалом.

До ключових дискурсивних ознак політичної комунікації можемо віднести критерій авторства, направленості політичного тексту, його тактику та стратегії, політичний наратив (Чудинов, 2006).

За критерієм авторства політичні тексти діляться на тексти власного авторства, з частковим авторством та без конкретного авторства.

За ступенем направленості політичного тексту можемо виділити такі типи адресатів, як політичні спільники, опозиція та суспільство держави.

За параметром кількості виділяємо такі види адресатів, як особистісний (або індивідуальний), колективний та масовий. У політичному дискурсі у своїй більшості найчастіше зустрічається масовий тип адресата політичної діяльності, адже мовлення політика зазвичай монологічне, направлене на комплексну аудиторію своєї держави.

Мета є ключовим базисом для вибору тактик на стратегій політичної комунікації. З точки зору дискурсології, стратегія визначається як дальньостроковий план політичної дії, що включає в себе мовний аспект та поведінковий, в ту чергу, як тактика є інструментом втілення цього плану, сюди включаємо підбір основних прийомів, принципів та способів, що призверуть до результативності стратегічних імплементацій.

В аспекті дискурсивного підходу, політичний наратив є сукупністю текстів, що мають прив'язку до певної політичної дії чи ситуації, окреслюються об'єднаною тематикою, використанням певних політичних представників та партійних угруповань, єдністю місця та часу. Яскравим прикладом політичного наративу можуть бути президентські та парламентські вибори.

Відомі дослідники політичного дискурсу на чолі з П. Чудіновим, Е. Будаєвим та А. Чудіновим пропонують зацентувати увагу на наступних підходах до дослідження політичного дискурсу:

- 1) вузький підхід, який зосереджує увагу лише на політичних текстах власного авторства або висловлювань конкретних осіб;
- 2) широкий підхід, за допомогою якого здійснюється аналіз будь-яких текстів притаманні політичному дискурсу;
- 3) польовий підхід, керуючись яким, розглядаються тексти, що поширені в ЗМІ та написані журналістами. Сюди також можемо віднести публічні промови та інтерв'ю на шпальтах мережеских видань, а також зразки комунікацій представників суспільства;
- 4) порівняльний підхід, в межах якого увага зосереджується на ідентифікацію «національних особливостей в способах сприйняття і мовного уявлення політичної дійсності, що пояснюється національною ментальністю і історичними умовами формування політичної культури» (Будаєв, 2008, с. 36). Вагомою характеристикою даного підходу є виявлення специфічних ознак політичної культури та національних особливостей.

- 5) риторичний підхід, керуючись яким, мовні елементи розглядаються як засоби передачі думки. В фокусі уваги риторичного підходу є мова з властивими їй прагматичними та естетичними функціями (Будаєв, 2008, с. 55).

Також вчені ще виділяють дескриптивний, когнітивний та критичний підходи, про які вже зазначалося вище в роботі.

Важливо зауважити, що під час дослідження політичного дискурсу кожен з підходів дає нам змогу по-різному відкрити для себе політичний текст, через різну призму вивчення віднайти нові культурні, політичні та мовні факти та особливості.

Вищезазначені підходи зовсім не спростовують одне одного, ба-навіть більше, часто використовуються разом, що дозволяє отримати багатоаспектні результати дослідження політичного дискурсу.

У данному дослідженні лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу ми керувалися дискурсивним, когнітивним, дескриптивним та деяким елементами критичного підходу, що дозволило нам здійснити якісний аналіз лінгвістичних та екстралінгвістичних особливостей політичних промов.

2.2 Методологія дослідження лінгвостилістичних особливостей у промовах сучасного лідера КНР

Задля досягнення поставленої мети та якісного виконання завдань щодо дослідження лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу надзвичайно важливо оперувати низкою загальнонаукових та лінгвістичних методів.

Під час вибору методики дослідження предмету та об'єкту даної наукової розвідки важливо комплексно дивитись на проблему, не вивчати той чи інший елемент суто ізольовано, використовувати різноманітні існуючі методи задля отримання багатоаспектних результатів дослідження.

Загальнонаукові методи мають надзвичайно тісний зв'язок з лінгвістичними та навпаки, в той час як другі залежать від них, та зазнають змін під їх впливом.

З-поміж загальнонаукових методів дослідження ми скористалися нищезазначеними складниками:

- дедукція (гіпотетико-дедуктивний метод) та індукція
- аналіз та синтез

Дедукція – виокремлення результату дослідження від загального правила до нового окремого положення. Гіпотетико-дедуктивний метод є методом наукової розвідки, що має зв'язок із висуненням можливого варіанту розв'язання проблеми (гіпотези) і отримання умовиводів з цих припущень за допомогою дедукції.

У свою чергу індукція – це дослідницький прийом, що реалізується шляхом узагальнення окремих характеристик дослідження у висновок, тобто це шлях від конкретного – до загального. У лінгвістиці вчені досить часто оперують данным методом у дослідженні мовних фактів, ми також вирішилися скористатися ним для виокремлення лексичних, стилістичних, граматичних та фонетичних особливостей сучасних китайських політичних промов керуючого лідера КНР.

Адекватне та об'єктивне відображення дійсності продукує лише узгодженість аналізу та синтезу. Для якісного вивчення предмету дослідження спочатку необхідно здійснити його сегментацію на складові компоненти та детально розглянути кожен з них.

У нашому дослідженні під час вивчення лексичних особливостей політичних промов, зокрема чень'юй – сталих виразів, що зазвичай складаються з чотирьох ієрогліфів, характерних для китайської фразеології, ми здійснювати детальний аналіз його складів, їх приналежність до різних частин мови, семантику складових компонентів. Після розчленування фразеологізмів на елементарні складники, переходили до процедури синтезу (об'єднання окремих елементів в одне ціле), перекладу ідіоматичного виразу. Якщо в результаті синтезу ми отримали гарний та адекватний переклад стародавнього чень'юй, то можемо вважати, застосована процедура компонентного аналізу виконана якісно.

Як вже вище зазначалось, окрім загальнонаукових методів, у нашому дослідженні ще застосовувались лінгвістичні методи.

Перш за все, варто згадати про описовий або дескриптивний метод, що є одним з найвживаніших в історії лінгвістики. Даний метод застосовується для опису досліджуваних мовних явищ та одиниць та висвітлення їх особливостей структури та функціонування. У нашій науковій роботі ми керувались даним методом для дослідження лексичних особливостей політичних промов, зокрема політичної термінології, цитування конфуціанських канонів, звернення до класичних поезій епохи Тан, неологізмів, прислів'їв та приказок та ін.

Варто зазначити, що при дослідженні конфуціанських сентенцій та частовживаних політичних концепцій, що наразі дуже широко впроваджуються КПК, ми активно користувалися прийомами зовнішньої інтерпретації, що використовуються в описовому методі, на двох рівнях:

- на рівні зв'язків з позамовними чинниками (соціальні, культурно-історичні, артикуляційні, логічно-ментальні та ін.);
- на рівні зв'язків з іншими лінгвістичними одиницями.

Даний метод також відіграв важливу роль при дослідженні граматичних та фонетичних особливостей політичних промов Сі Цзіньпіна. Установлення зв'язків з іншими мовними одиницями допомогло глибше розглянути граматичні конструкції, що активно вживаються в політичному мовленні, звернути особливу увагу на вживанні службових слів та прийменників.

Під час дослідження фонетичних особливостей політичних промов, використовуючи прийом зовнішньої інтерпретації, ми акцентували нашу увагу на артикуляційних чинниках мовлення державного лідера, на чистоті вимови путунхуа, ритміці, паузах та ін.

У своєму дослідженні ми також скористалися порівняльно-історичним методом, особливо це стосувалося виокремлення лексико-стилістичних особливостей політичних текстів. Адже промови Сі надзвичайно насичені цитатами стародавніх поетичних творів, відсилками до класичних конфуціанських трактатів, всі вони написані стародавньою мовою – веньянь, тож щоб розтлумачити

сенс, який хоче донести до аудиторії сучасний політичний лідер КНР, виникла необхідність у дослідженні етимології вживаних мовних елементів.

У тестах Сі Цзіньпіна минуле поєднується з сучасним, чим глибша історія розвитку країни, тим багатша її мова, чим ґрунтовніше ми занурюємось у долю досліджуваної мови, тим глибше актуалізується її сучасний стан. Тож, порівняльно-історичний метод дав нам змогу детальніше вивчити веньянїзми в аспекті лексико-стилістичних особливостей політичних промов.

Також у нашій роботі ми частково скористалися методом лінгвістичної географії при дослідженні сучасних китайських діалектів, а саме їх фонетичних особливостей. При аналізі артикуляційної складової усного мовлення Сі Цзіньпіна, ми акцентували свою увагу на чистоті вимові звуків, аналізували походження політика, особливості діалекту провінції Шеньсі, звідки родом відомий політичний лідер.

Під час проведення дослідження лінгвостилістичних особливостей політичних промов, ми скористалися конверсаційним аналізом. Даний метод має на меті дослідження усного та писемного видів мовлення, вивчення стратегії ведення політичної комунікації, що зумовлює вибір певної моделі поведінки. У рамках ретельного розгляду лексичних, стилістичних та фонетичних особливостей було проаналізовано епізоди вербальної політичної комунікації верховного лідера Піднебесної, а також письмові зразки промов, що висвітлені на сайті КПК.

Структурний метод також є одним з ефективних інструментів нашого дослідження. Даний метод має на меті вивчення мовної структури опираючись на визначенні мовних явищ базуючись лише на відношеннях та зв'язках між елементами мови. Ключовим завданням структурного методу є реалістична, об'єктивна та ефективна характеристика мовних фактів. Вищезгаданий метод може бути реалізованим в чотирьох аспектах, таких як:

- дистрибутивний аналіз;
- трансформаційний аналіз;
- аналіз безпосередніх мовних складників;
- компонентний аналіз.

У межах функціонування структурного методу, ми в більшій мірі скористалися дистрибутивним та компонентним аналізом. Дистрибутивний аналіз сфокусований на детальному дослідженні мови на базі оточення окремих мовних одиниць у тексті. Даний вид аналізу передає розуміння, що кожне слово у тексті володіє особливим «середовищем», а у властивостях мовної дистрибуції відображаються внутрішні властивості мовних одиниць, які демонструють її функціональну роль. Даний метод став нам у нагоді під час дослідження мовних кліше та граматичних конструкцій. Дистрибутивний аналіз реалізувався на трьох основних його етапах:

- сегментація політичного тексту на лексеми та частини мови;
- об'єднання сегментованих одиниць у класи;
- ідентифікація зв'язків та відношень.

Під час дослідження стилістичних та лексичних особливостей особливо важливо розуміти всю змістову гамму вживаних слів, у цьому нам як-найкраще допоміг компонентний аналіз. Ключовим ядром даного аналізу є сегментація значення лексичної одиниці на складові елементи. Саме цей аналіз на ряду із структурно-семантичним аналізом ключів ієрогліфа допомагає нам глибше зануритись в істинний зміст китайського слова, до того ж здійснити якісний та адекватний переклад чен'юй, прислів'їв та приказок вживаних у політичних промовах сучасного політичного лідера.

Також, у своїй роботі під час дослідження граматичних особливостей китайськомовного політичного дискурсу, ми частково скористалися зіставним методом. Даний метод є відгалуженням компаративної лінгвістики, основною метою якого є ідентифікація специфічних подібностей та відмінностей на будь-яких рівнях двох мов, але на відміну від порівняльно-історичного методу, увага зіставного методу зацентрована на сучасному стані мови.

У нашому випадку, під час порівняння китайської та української мов на граматичному рівні, ми можемо викремити, що іменнику в структурі китайської мови притаманна категорія означеності, що виражається за допомогою рахівних слів – 量词 (liàngcí), що не притаманно українській мові. Це пов'язано з відмінністю

бачення світу представників Піднебесної та України. Китайська картина світу передбачає бачення в комплексі, саме тому китайцям потрібні спеціальні мовні інструменти (рахівні слова), для того, щоб виокремити якийсь предмет із множини, на відміну від українців, які зазвичай визначають для себе предмети в однині, саме тому в граматиці української мови ми володіємо категоріями однини та множини іменників.

Ще одним методом, яким ми скористалися під час проведення дослідження є інтент-аналіз. Дана методика дослідження стоїть на межі лінгвістики та соціальної психології. Справа в тому, що інтеції, що інтерпритують «бачення світу» суб'єктом, визначають основну мету політичної комунікації з його настановами та переконаннями. Адже, розуміння декламатора політичного тексту в більшій мірі залежить від перцептивної складової інтенціонального контексту мовлення. Саме задля адекватного розуміння мети та причинно-наслідкових аспектів комунікації політичного дискурсу та безпосередніх результатів публічних промов, ми звернулися до інтенціонального аналізу.

На практиці інтент-аналіз дозволяє нам реконструювати змістову частину інтенцій, що мають своє вираження у вербальній комунікації Сі Цзіньпіна, оптимізувати лексичні інструменти впливу політичного лідера на китайське та міжнародне суспільство, дослідити вплив такої комунікації на політичний дискурс вцілому. Політичні тексти нерозривно пов'язані зі зверненням до автентичних китайських текстів, у своїх промовах Сі часто апелює до класичних текстів «Шу цзін», «Лунь юй» та «Лі цзи», а також часто цитує класичні трактати Конфуція, Менци, Лаоцзи та Чжуанцзи.

Іntenціональний простір, що транслюється на матеріалах публічних усних та письмових промов та представлений великою кількістю філософських сентенцій є сворідним «полем» примирення та налагодження відносин Китайської комуністичної партії з представниками нематерикового Китаю включаючи Тайвань, Макао та Гонконг, а також постане шляхом возз'єднання між КНР та величезною китайською діаспорою, що проживає на теренах Європи, США та інших країнах Азії.

У контексті розгляду інтенціонального аналізу, не можливо не згадати й про актомовленнєвий аналіз у сучасному китайськомовному політичному дискурсі. Адже, будь-яка фраза, що виринула з уст політичного діяча, а тим паче голови КНР, направлена на досягнення певного, запрограмованого мовцем, комунікативного ефекту. Саме шляхом комунікативного ефекту досягається ключова функція – впливу, політичного дискурсу в усьому світі, вона є основним інструментом впровадження ідеології та ключових концепцій розвитку держави.

У нашій практичній роботі актомовленнєвий аналіз здійснюється в аспекті дослідження лексико-стилістичних та фонетичних особливостей, він допомагає більш детально вивчити мовленнєві засоби впливу публичних політичних виступів на китайське та міжнародне суспільство та визначити мету проголошених політичних текстів.

Досліджуючи лексико-стилістичні та граматичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов, не можливо не застосувати стилістичний метод. Даний метод дозволяє ідентифікувати особливі мовні риси, що притаманні тому чи іншому стилю та сприяють його вираженню. Основна мета такого аналізу полягає в синтезі лінгвістичного матеріалу, що визначає функціональну стилістику тексту. На думку вчених, стилістичний аналіз не так сфокусований на самій стилістиці, як на складових текстових елементах.

Оскільки одним із основних завдань у нашій роботі є виокремлення стилістичних особливостей політичного тексту, то перш за все ми здійснили стилістичний аналіз та ідентифікували приналежність до публіцистичного стилю та виокремили нижчезазначені характеристики, що належать даному стилю:

- використання прийомів та методів риторичного мистецтва, домінування піднесеності в декламації;
- висока ідеологізованість та пропаганда;
- гіперболізація та піднесеність висловлювань;
- часте оперування лозунгами та закликами з метою навіювання інформації;
- партійний формалізм;
- тяжіння до філософських трактатів та концепцій;

- багатогранність викладу інформації;
- науковість та езотеричність;
- інтелектуальність та інтертекстуальність;
- критика висловлювань;
- опозиція та толерантність;
- інституціональність.

Досліджуючи лексичні та граматичні особливості політичних промов в аспекті політичного дискурсу, не можливо не звернутися до функціонального методу. Даний метод розглядає мову через призму системи лінгвістичних засобів вираження, яка стає в нагоді при виконанні поставлених завдань та досягнення цілей, у нашому випадку це проявляється у здійсненні адекватного та політкоректного китайсько-українського перекладу політичних промов Сі Цзіньпіна, беручи до уваги мовні елементи, що слугують засобами прагматичного вираження в конкретній комунікативній ситуації.

Під час дослідження ми керувались основними етапами здійснення функціонального аналізу політичного тексту, які видаляє відома вчена А. Самігулліна (2008, с. 33):

- «виокремлення ключових функцій, що важливі у здійсненні політичної комунікації;
- розгляд динамічного мовного потенціалу в напрямку «окремо взятої функції → її конкретної реалізації в мовній дії»;
- виділення як мовних, так і позамовних критеріїв при вияві тієї чи іншої функції».

Таким чином, функціональний аналіз дозволяє нам провести більш ретельніше дослідження стилістичних особливостей політичного тексту, вивчити соціальні та психологічні функції публічних промов. Що не менш важливо, в аспекті функціональної стилістики особлива увага також акцентується на екстралінгвістичних чинниках та їх взаємозв'язку з функціями мови, що є надзвичайно важливим у дослідженні політичних промов з огляду на їх ключову функцію – впливу та переконання.

Під час детального вивчення чен'юй – сталих лінгвістичних виразів, що зазвичай складаються з чотирьох ієрогліфів, в аспекті лексико-стилістичних особливостей політичного тексту, ми керувалися методом фразеологічного аналізу та методом фразеологічних еквівалентів. У китайській мові чен'юй відіграють особливе місце у сфері лексикології, вони мають тисячолітню історію та відображають китайське уявлення про світ, більше того, вони є одним з найважливішим способом трансляції культури Піднебесної в сучасний культурний та науковий світ.

В. Виноградов (2004, с. 188) висуває основні чотири можливості перекладу для трансляції змістового аспекту фразеологічного виразу:

- у мові перекладу з'являється можливість віднайти ідеоматичний засіб, що володіє однотипним стилістичним забарвленням та внутрішньою формою відносно мови оригіналу;
- у мові перекладу є можливість віднайти еквівалентну ідіому, семантика та стилістика якої ідентична або частково ідентична з мовою оригіналу;
- у мові перекладу існує еквівалентний фразеологічний вираз зі схожою конотацією, але різною внутрішньою структурою;
- у мові перекладу існують повністю стилістично та семантично відповідні мовні елементи.

Тож, метод фразеологічного аналізу дав нам змогу дослідити основні конотації ідіоматичного звороту та інших словесних формул мовних кліше, що широко застосовуються в політичному мовленні.

У свою чергу метод фразеологічних еквівалентів дозволив нам здійснити якісний, адекватний та еквівалентний переклад деяких китайських стародавніх фразеологізмів шляхом підбору українських ідіоматичних відповідників.

Для визначення сукупності наукових джерел, що складають теоретичну та методологічну базу даної роботи, ми скористалися методом критичного аналізу. Вищезазначений метод дав нам змогу окреслити достовірні фактичні дані багатьох представників лінгвістики, політології, соціології, психології та інших наук відповідно до тематики та основних завдань даної роботи.

У свою чергу, метод суцільної вибірки став одним із основних оперуючих методів у практичній частині нашого дослідження. Адже сам він дає нам змогу віднайти яскраві зразки політичних промов нині керуючого головнокомандувача Китайської Народної Республіки – Сі Цзіньпіна на офіційному сайті Комуністичної партії Китаю та підкріпити практичну чинність роботи влучними прикладами мовою оригіналу.

Отже, як вже зазначалося мовознавчі дослідження політичного дискурсу є достатньо новими у галузі лінгвістики і на сучасному етапі розвитку лексико-стилістичні, граматичні та фонетичні аспекти політичного тексту є не повністю вивченими. Провівши дослідження, можемо зазначити, що існує порівняно велика кількість наукових праць, що спрямовані на лінгвістичні особливості європейських мов, але кількість китайськомовних досліджень є дуже незначною. Саме цей факт сприяв встановленню мети та завдань та методології нашого дослідження.

Для здійснення комплексного багатоаспектного дослідження лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу на лексичному, стилістичному, граматичному та фонетичному рівні, ми скористалися загальнонауковими методами, що включають дедукцію (гіпотетико-дедуктивний метод) та індукцію, аналіз та синтез; а також лінгвістичні методи, такі як дискриптивний, порівняльно-історичний, лінгвістично-географічний, структурний, функціональний, зіставний методи та такі різновиди методологічних аналізів як конверсаційний, дистрибутивний, компонентний, інтент-аналіз, актомовленнєвий, інтенціональний, функціональний та фразеологічний та ін.

Висновки до розділу 2

Важливу роль у розвитку лінгвістичних методів та підходів в аспекті політичного дискурсу відіграли такі визначні вчені як О.Шейгал, М. Фуко, М. Пешо, А. Чудінов, Е. Будаєв, Д. Лакофф, М. Пешо, В. Виноградов та ін.

Задля здійснення комплексного багатоаспектного дослідження лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного

дискурсу на лексичному, стилістичному, граматичному та фонетичному рівні ми вивчили та застосували основні підходи, загальнонаукові та лінгвістичні методи дослідження.

Функціональна специфіка політичної комунікації має безпосередній зв'язок з підходами до дослідження політичного дискурсу та тексту. У нашій роботі ми застосували когнітивний, дискурсивний, дескриптивний та критичний підходи та комплекс лінгвістичних методів дослідження політичного тексту.

Задля дослідження основних сентенцій, концептів та фреймів сучасного китайськомовного політичного дискурсу, його ідеологій, метафор та символів, що складають основу певних політичних бачень та упереджень ми звернулися до когнітивного підходу, зацентрувавши увагу на точках дотику ідеології та мови. Адже політичні промови завжди ідеологізовані, за допомогою них головний політичний лідер ділиться власним баченням картини світу та майбутніми планами розвитку країни. Саме ідеологія визначає мовну поведінку політичного оратора, впливає на вибір оперуючих прийомів, лінгвістичних засобів та стратегій. У рамках цього підходу ми скористалися стилістичним, дескриптивним методами, а також застосували конверсаційний, інтенціональний, актомовленнєвий, фразеологічний аналізи лінгвостилістичних особливостей політичних промов.

Важливим у вивченні політичних промов у нашій роботі є дискурсивний підхід, у межах якого текст розглядається шляхом вивчення конкретної політичної ситуації, аналізується співвідношення змісту з іншими промовами державного діяча, досліджуються політичні цілі, погляди, установки, стратегії та цінності проголошеного тексту в професійній кар'єрі керівника держави. У межах вищезазначеного підходу ми використали функціональний, стилістичний, лінгво-географічний та дескриптивний методи дослідження, а також здійснили компонентний, інтенціональний та актововленнєві аналізи тексту в контексті сучасного китайськомовного політичного дискурсу.

У нашій роботі ми також скористалися дескриптивним підходом, який концентрується на єдності мови та поведінки промовця, звертаючи особливу увагу на мовні засоби, прийоми ораторської майстерності, техніки нав'язування та

маніпуляції. Варто зазначити, що дескриптивний підхід також може розглядатись через призму аналізу змістової складової політичних текстів. У межах даного підходу ми скористалися описовим методом та інтенціональним аналізом для виявлення ціннісних складових, для дослідження причинно-наслідкові зв'язків між діями та тематикою проголошених промов ми застосовували зіставний та порівняльно-історичний методи, для виокремлення особливостей вжитої термінології, символів, стійких виразів та суджень ми вдалися до компонентного, дистрибутивного та фразеологічного аналізу політичних текстів.

У свою чергу критичний підхід, що зосереджений на дослідженні соціальної нерівності, що відображається як у мовному вираженні, так і в дискурсі, дав нам можливість дослідити основні концепції, ідеологеми, напрямки розвитку та проблеми, які постають перед китайським суспільством, а в промовах виражаються здебільшого на лексичному рівні. У межах даного підходу задля дослідження стилістичних, лексичних та граматичних особливостей публічних промов в контексті політичного дискурсу, ми скористалися описовим, стилістичним, порівняльно-історичним та функціональним методами, також застосували дистрибутивний, інтенціональний, конверсаційний та критичний аналізи.

Отже, під час дослідження лексичних, стилістичних, граматичних та фонетичних особливостей публічних промов в контексті сучасного китайськомовного політичного дискурсу ми застосували лінгвістичні та загальнонаукові методи в межах основних підходів до мовознавчого дослідження.

Саме сукупність використаних вищезазначених методів сприяла комплексному дослідженню та отриманню нових даних з тематики дослідження. Використавши загальнонаукові методи, ми дослідили взаємозв'язок політичного дискурсу та притаманні йому лінгвостилістичні особливості з різноманітними науками, такими як психологія, соціологія, журналістика, філософія та ін.

За допомогою лінгвістичних методів провели детальне дослідження в мовознавчому аспекті, визначили лінгвостилістичні особливості китайських політичних промов. Використавши вищезначені методи, ми дослідили базу наукових теоретичних та методологічних джерел з тематики дослідження, за

допомогою методу суцільної вибірки зібрани необхідний матеріал, включаючи наукові статті, політичні промови та яскраві приклади для відображення практичних результатів даного дослідження.

РОЗДІЛ 3. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ СІ ЦЗІНЬПІНА

Використовуючи теоретико-методологічну інформацію щодо особливостей та інструментів дослідження політичних промов в аспекті однойменного дискурсу, що подана у попередніх двох розділах роботи, у даному розділі ми ставимо собі за мету практичне дослідження лінгвістичних особливостей сучасних китайськомовних політичних промов Сі Цзіньпіна на трьох рівнях: лексико-стилістичному, граматичному та фонетичному.

Практичним матеріалом дослідження виступатимуть три промови головного політичного лідера Піднебесної, що були відібрані з офіційного сайту Комуністичної партії Китаю (КПК) методом суцільної вибірки у період з квітня 2019 по жовтень 2020 року, одине відео, подане з офіційного Youtube каналу головного телевізійного каналу Китаю – CCTV.

3.1 Лексико-стилістичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов

Протягом останніх десятиліть Китайській Народній Республіці вдалось досягти неймовірних темпів розвитку в економічній, науково-технічній, промисловій, політичній та інших галузях держави. Безперечно, весь світ ретельно слідкує за стратегіями, тактиками та інструментами, що впроваджуються у внутрішній та зовнішній політиці верховними лідерами Піднебесної у плідній співпраці з Комуністичною Партією Китаю. Наразі, величезна наукова та політична спільнота звертає особливу увагу на публічні виступи, усні та письмові промови Сі Цзіньпіна, саме тому дослідження даного матеріалу з лінгвістичної точки зору є особливо актуальним.

Для демонстрації та детального вивчення лінгвостилістичних особливостей політичних промов сучасного китайського верховного лідера з електронного архіву

КПК, ми ознайомилися з більше ніж п'ятдесятьма промовами Сі Цзіньпіна, що були проголошені з 2019 по 2020 роки.

Варто зазначити, що основною тематикою сучасних політичних промов Сі є:

- китайсько-американські відносини (中美关系 Zhōngměi guānxì);
- спільне об'єднання в боротьбі з Covid 19(团结合作战胜疫情 Tuánjié hézuò zhànshèng yìqíng);
- концепт «Китайської мрії» (中国梦 Zhōngguó mèng);
- розвиток економіки, цивілізованої культури та миру, а також захист навколишнього середовища (经济发展, 文明发展, 和平发张与环境保护 Jīngjì fāzhǎn, wénmíng fāzhǎn, hépíng fā zhāng yǔ huánjìng bǎohù);
- концепт «Керівництва державою у відповідності з законом» (依法治国 Yīfǎ zhìguó);
- сумісне будівництво ініціативи «Один пояс, один шлях» (共建 “一带一路” 倡议 Gòng jiàn “yīdài yīlù” chàngyì);
- боротьба з корупцією (反腐败斗争 Fǎn fǔbài dòuzhēng);
- кібербезпека (网络安全 Wǎngluò ānquán);
- концепт «Нового типу міжнародних відносин» (新型国际关系 Xīnxíng guójì guānxì) та інші.

У нашому дослідженні ми зупинились на трьох промовах, що висвітлюють найактуальнішу картину сьогодення, а саме на порушенні проблем у боротьбі з всесвітньою пандемією Covid 19, екологічного розвитку та акцентності на спільній співпраці країн-учасниць в рамках китайської ініціативи «Один пояс, один шлях». Саме тематика вищезазначених обраних нами текстів сучасного китайського лідера визначатиме лексичні та стилістичні особливості політичних промов.

Перш за все, варто звернути увагу структуру політичних промов та її лексико-стилістичному вираженню. Усі розглянуті нами, політичні промови Сі Цзіньпіна мають чітку та лаконічну структуру, що складається зі вступу, що містить звертання до аудиторії, визначається тематикою конференції та комунікативною ситуацією; основною частиною, де висвітлюється матеріал,

аргументи, тези на настанови перемовин; та заключна комунікативна частина промови, яка висвітлює стислу головну думку промови, підводить підсумки зустрічі, представляє майбутній план розвитку та виражає вдячність учасникам форуму.

У вступній частині під час звернення до аудиторії Сі Цзіньпінь часто використовує мовні штампи, часто з елементами веньянізмів, наприклад:

尊敬的各位国家元首，政府首脑 Zūnjìng de gèwèi guójiā yuánshǒu, zhèngfǔ shǒunǎo – Шановні глави держав та урядів;

各位国际组织负责人 Gèwèi guójì zǔzhī fùzé rén – Шановні керівники міжнародних організацій;

世界卫生组织总干事先生 Shìjiè wèishēng zǔzhī zǒng gǎnshì xiānshēng – Пане Генеральний директор Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Незважаючи на офіційність зустрічей, голова КНР також застосовує такі загальні звертання, як:

女士们，先生们，朋友们! Nǚshìmen, xiānshēngmen, péngyǒumen – Пані та панове, друзі!

Аналізуючи лексико-стилістичні особливості урочистих привітань політичних промов, варто зазначити, що Генеральний секретар ЦК КПК спочатку звертається до представників держав, урядів та організацій, а лиш потім до загальної аудиторії слухачів. Тобто можемо прослідкувати тенденцію градації звернень від часткового до загального. Під час проголошення всієї промови, Сі Цзіньпінь ще декілька разів звертається до аудиторії:

同事们、朋友们! Tóngshìmen, péngyǒumen! – Шановні колеги, друзі!

主席先生! Zhǔxí xiānshēng! – Пане президенте!

Метою таких звернень під час промови є актуалізація уваги публіки або окремої особи на певних проблемах та питаннях, що стоять на порядку денному. Вищезазначений лексико-стилістичний прийом використовується у всіх розглянутих нами промовах, більше того він акумулює позитивний вплив на політичний імідж, як верховнокомандувача Китаю, так і держави в цілому.

Основна частина промов має чітку логічну структуру, та часто представлена такими вставними словами, вираженими порядковими числівниками, наприклад:

第一，坚持生态文明，增强建设美丽世界动力。Dì yī, jiānchí shēngtài wénmíng, zēngqiáng jiànshè měilì shìjiè dònglì. – **По-перше**, підтримуйте екологічну культуру та посилюйте мотивацію для побудови прекрасного світу.

第二，坚持多边主义，凝聚全球环境治理合力。Dì èr, jiānchí duōbiān zhǔyì, níngjù quánqíú huánjìng zhìlì héli. – **По-друге**, міцно дотримуйтесь мультилатералізму, консолідуйте глобальне екологічне управління.

Заключна частина промов Сі Цзіньпіна зазвичай виражена мотиваційним призивом до спільної дії у напрямку вирішення питання, щасливому майбутньому та плідній співпраці держав. На лексико-стилістичному рівні, вони часто представлені фразеологічними зворотами, метафорами «спільного будівництва та шляху», сталими виразами та епітетами з позитивною конотацією, наприклад:

我呼吁，让我们携起手来，共同佑护各国人民生命和健康，共同佑护人类共同的地球家园，共同构建人类卫生健康共同体！Wǒ hūyù, ràng wǒmen xié qǐ shǒu lái, gòngtóng yòu hù gèguó rénmín shēngmìng hé jiànkāng, gòngtóng yòu hù rénlèi gòngtóng dì dìqiú jiāyuán, gòngtóng gòujiàn rénlèi wèishēng jiànkāng gòngtóngtǐ! – Я закликаю нас **взятись за руки**, щоб **спільно захистити** життя та здоров'я людей усіх країн, захистити спільний Земний дім людства та **спільно побудувати** спільноту охорони здоров'я людей!

让我们携起手来，一起播撒合作的种子，共同收获发展的果实，让各国人民更加幸福，让世界更加美好！Ràng wǒmen xié qǐ shǒu lái, yìqǐ bōsǎ hézuò de zhǒngzǐ, gòngtóng shōuhuò fāzhǎn de guǒshí, ràng gèguó rénmín gèngjiā xìngfú, ràng shìjiè gèngjiā měihǎo! – **Візьмімося за руки**, **посіймо насіння співпраці** та разом **зберімо плоди розвитку**, щоб жителі всіх країн були **щасливішими**, а світ став **кращим!**

Останнім завершуючим словом у промовах Сі Цзіньпіна є вираження подяки учасникам конференції:

谢谢大家 Xièxiè dàjiā – Дякую всім!

Дивлячись на політичні промови, як цілісну структуру, варто звернути увагу на сукупність лексичних та стилістичних особливостей, що висвітлюються в політичному тексті.

З точки зору жанрової специфіки усні та письмові політичні промови відносимо до суспільно-політичних текстів, а саме – публіцистичних матеріалів.

На стилістичному рівні можемо виділити основні характерні риси політичних промов Сі Цзіньпіна, у подальшому проілюструємо влучними прикладами на лексичному рівні. Тож, до ключових стилістичних характеристик політичних промов головного лідера КНР, можемо віднести:

- аргументативність, стриманість, офіційність, підкріплення проголошеної інформації влучними прикладами; даний аспект часто актуалізується на лексичному рівні за допомогою цитувань стародавніх текстів, поезій висловлювань, а також шляхом введення фразеологічних виразів.
- об'єктивність та повна достовірність застосованих аргументів та фактів; на лексичному рівні часто виражається шляхом застосування професійної термінології та метафор.

Під час проведення дослідження, ми виявили, що стилістичні особливості політичного тексту мають безперечний зв'язок з лексичним вираженням. При трансляції власних думок з всесвітньою та китайською аудиторіями, політичний лідер КНР намагається підібрати найвлучніші за сенсом і стилістикою мовні вирази.

У ході аналізу матеріалів дослідження, ми виокремили низку лексичних особливостей сучасних китайськомовних політичних промов, що й виражають стилістичну особливість тексту.

Перш за все, при лінгвістичному аналізі політичного тексту необхідно відмітити широке використання політичних термінів на професійному рівні та ідеологем, саме вони виражають офіційність, стриманість та научність політичного тексту. Яскравими прикладами можуть слугувати нижчезазначені політичні терміни:

高峰论坛 gāofēng lùntán – саміт, форум вищого рівня. 我很高兴同各位嘉宾一道，共同出席第二届“一带一路”国际合作高峰论坛。 Wǒ hěn gāoxìng tóng gèwèi

jiābīn yīdào, gòngtóng chūxí dì èr jiè “yīdài yīlù” guójì hézuò gāofēng lùntán. – Я дуже радий приєднатися до всіх гостей задля спільної участі в другому **Форумі вищого рівня** з міжнародного співробітництва в межах ініціативи «Один пояс, один шлях».

中国特色社会主义 Zhōng guó tè sè shè huì zhǔ yì – Соціалізм з китайською специфікою. 历经 70 年艰苦奋斗，中国人民立足本国国情，在实践中不断探索前进方向，开辟了中国特色社会主义道路。Lìjīng 70 nián jiānkǔ fèndòu, zhōngguó rénmin lìzú běnguó guóqíng, zài shíjiàn zhōng bùduàn tànsuǒ qiánjìn fāngxiàng, kāipìle zhōngguó tè sè shè huì zhǔ yì dàolù. Після 70 років наполегливої праці, китайський народ, виходячи зі своїх власних національних умов, постійно досліджував напрямок прогресу на практиці та відкривав шлях **соціалізму з китайською специфікою**.

对外开放政策 Duìwài kāifàng zhèngcè – політика відкритості. 第五，更加重视对外开放政策贯彻落实。Dì wǔ, gèngjiā zhòngshì duìwài kāifàng zhèngcè guànchè luòshí. По-п'яте, необхідно акцентувати більшу увагу на реалізації **політики відкритості**.

伙伴关系 Huǒbàn guānxì – партнерство. 我们应该构建全球互联互通伙伴关系，实现共同发展繁荣。Wǒmen yīnggāi gòujiàn quánqiú hùlián hùtōng huǒbàn guānxì, shíxiàn gòngtóng fāzhǎn fánróng. Ми повинні побудувати глобальне взаємопов'язане **партнерство** для досягнення спільного розвитку та процвітання.

Варто наголосити і на частому та широкому використанні економічної, торгівельної та юридичної термінології. Незважаючи на те, що тематика публічної конференції у значній мірі визначає лексичну наповненість політичної промови, але все ж таки зважаючи на постійний напрямок розвитку КНР в галузі науки, техніки та торгівлі, у прагненні стати «Всесвітнім виробником №1», більшість промов Сі Цзіньпіна наповнені економічною, торгівельною та юридичною термінологією. У відібраних текстах промов, зустрічаємо такі приклади:

基金 Jījīn – грошовий фонд. 我们将继续发挥共建“一带一路”专项贷款、**丝路基金**、各类专项**投资基金**的作用。Ми продовжуватимемо розкривати роль

спільного будівництва спеціальних позик в рамках ініціативи «Один пояс, один шлях», **Фонду Шовкового шляху** та різних спеціальних **інвестиційних фондів**.

消费者 Xiāofèi zhě – споживач. 我们将满足人民日益增长的物质文化生活需要, 增加**消费者选择**和福利。Wǒmen jiāng mǎnzú rénmin rìyì zēngzhǎng de wùzhì wénhuà shēnghuó xūyào, zēngjiā xiāofèi zhě xuǎnzé hé fúli. Ми задовольнимо зростаючі матеріальні та культурні потреби людей та збільшимо вибір та добробут **споживачів**.

关税 Guānshuì – мито. 我们将进一步降低**关税水平**, 消除各种非**关税壁垒**。Wǒmen jiāng jìnyībù jiàngdī guānshuì shuǐpíng, xiāochú gè zhǒng fēi guānshuì bìlěi. Ми ще більше зменшимо **рівень митних зборів** та усунемо різні **нетарифні бар'єри**.

Будь-яке політичне мовлення неможливе без використання мовних штампів та кліше. Саме вони вирізняють специфіку політичного дискурсу та безпосередньо політичних промов серед інших дискурсів.

Можемо зазначити, що широке використання кліше в певній мірі позбавляє промову щирості та виразності, надає стандартизованості та офіційності публічним виступам. Варто відзначити, що мовним штампом, що представлені в сучасних китайськомовних проповідях верховного лідера, притаманне використання елементів стародавньої китайської мови – веньянь, що зазвичай представлене вживанням прислівника 谨(jǐn), який в перекладі означає – шанобливо, з повагою. У матеріалах політичних промов Сі Цзіньпіна зустрічаємо такі мовні штампи та кліше:

我谨代表... Wǒ jǐn dàibiǎo – Від імені...我谨代表中国政府和中国人民。Wǒ jǐn dàibiǎo zhōngguó zhèngfǔ hé zhōngguó rénmin. **Від імені** китайського уряду та китайського народу.

对...表示热烈的欢迎! Duì...biǎoshì rèliè de huānyíng! – Тепло привітати ... **以我个人的名义, 对各位来宾表示热烈的欢迎!** **Від свого імені** я хотів би тепло **привітати** всіх гостей!

我謹向…表示哀悼 Wǒ jǐn xiàng…biǎoshì āidào – Я хотів би висловити свої співчуття. 在此，我謹向不幸罹難者表示哀悼！ Zài cǐ, wǒ jǐn xiàng bùxìng línàn zhě biǎoshì āidào! Тут, я би волів висловити свої співчуття нещасним жертвам!

Аналізуючи лексико-стилістичні особливості політичних промов, варто зазначити, що мовлення Генерального секретаря ЦК КПК неймовірно насичене необразними стійкими словосполученнями, часто чотирьохієрогліфічної структури, у своїй більшості тематика яких стосується регулюванню політичних процесів та встановленню дипломатичних відносин. Яскравими прикладами ілюстрації таких стійких словосполучень є:

加强合作 Jiāqiáng hézuò – Посилити співпрацю. 我们要致力于加强国际发展合作。 Wǒmen yào zhìlì yú jiāqiáng guójì fāzhǎn hézuò. Нам необхідно працювати над **зміцненням** міжнародної **співпраці** у галузі розвитку.

签署协议 Qiānshǔ xiéyì – підписати угоду. 150 多个国家和国际组织同中国签署共建“一带一路”合作协议。 150 Duō gè guójiā hé guójì zǔzhī tóng zhōngguó qiānshǔ gòng jiàn “yīdài yīlù” hézuò xiéyì. Понад 150 країн та міжнародних організацій **підписали** з КНР **угоду** про співпрацю для спільного будівництва ініціативи «Один пояс, один шлях».

提出建议 Tíchū jiànyì – внести пропозицію. 现在，疫情还在蔓延，防控仍需努力，我愿提出以下建议。 Xiànzài, yìqíng hái zài mànyán, fáng kòng réng xū nǚlì, wǒ yuàn tíchū yǐxià jiànyì. Зараз, коли епідемія все ще поширюється, необхідно здійснити профілактику та контроль, я би хотів **внести наступні пропозиції**.

Варто наголосити на тому, що всім трьом політичним промовам, що складають матеріал нашого дослідження, притаманне широке використання аббревіатур та географічних назв. У таких політичних текстах зовсім не використовуються англомовні аналоги аббревіатур, як це часто може зустрічатися в українських промовах.

У сучасних китайськомовних політичних промовах використовується особливий тип аббревіатур, що утворюється шляхом ієрогліфічного скорочення

першого та останнього або першого та третього елементів у повній власній назві.
Наприклад:

Абревіатура 非盟 fēiméng – АС, використовується на позначення терміну 非洲联盟 Feī zhōu Lián méng – Африканський союз.

Лінгвістичне скорочення 东盟 dōngméng – АСЕАН (від англ. Association of SouthEast Asian Nations – ASEAN), використовується на позначення економічної та геополітичної міжнародного альянсу під назвою 东南亚国家联盟 dōngnányà guójiā liánméng – Асоціація держав Південно-Східної Азії.

Також зустрічаємо абревіатуру 世界卫生组织 shì wèi zǔzhī – ВООЗ, що вживається на позначення терміну 世界卫生组织 shìjiè wèishēng zǔzhī – Всесвітня організація охорони здоров'я.

Як вже зазначалося вище, на лексичному рівні політичним промовамі Сі, притаманне використання власних географічних назв, включаючи континенти, країни та міста. У матеріалах дослідження зустрічаємо такі приклади: 亚欧大陆 yà'ōu dàlù – Євразія, 非洲 fēizhōu – Африка, 美洲 měizhōu – Америка, 大洋洲 dàiyángzhōu – Океанія (компонент 洲 zhōu вказує на частину світу, континент); 中国 zhōngguó – Китай, 巴黎 bālí – Париж, 昆明 kūnmíng – Куньмін та ін.

При здійсненні лінгвістичного аналізу політичних промов Сі Цзіньпіна, варто згадати про часте використання словосполучень з компонентом 绿色 lǜsè – зелений, екологічний. Це можна пояснити сучасним активним розвитком КНР у напрямку охорони навколишнього середовища та антикорупційності в політиці, адже провівши дослідження лексичних одиниць з компонентом 绿色, можна сказати, що в нинішніх умовах вищезазначеному терміну дедалі більша стає притаманна коннотація чистоти політичних діянь та антикорупційності. В одній з промов, присвяченій міжнародному співробітництва в межах ініціативи «Один пояс, один шлях», зустрічаються такі словосполучення як:

绿色金融 Lǜsè jīnróng – зелені фінанси;

绿色投资 Lǜsè tóuzī – «чисті», екологічні інвестиції;

绿色基础设施建设 Lǜsè jīchǔ shèshī jiànshè – будівництво прозорі інфраструктури.

Варто згадати і про широке використання словосполучень та виразів з позитивним забарвленням. Метою вживання таких лінгвістичних одиниць політичним лідером є акцентуалізація на переконанні слухачів у результативності, успішності та стабільності впроваджених стратегій та принципів. Яскравими прикладами можуть слугувати такі вирази, як 共建繁荣世界 Gòng jiàn fánróng shìjiè – сумісне будівництво процвітаючого світу, 发展共赢 fāzhǎn gòngyíng – взаємовигідний розвиток, 聚焦消除贫困 Jùjiāo xiāochú pínkùn – фокусування на ліквідації бідності, 改善民生 Gǎishàn mínshēng – покращення матеріальних умов життя народу, 增加就业 Zēngjiā jiùyè – збільшити рівень зайнятості та ін.

Аналізуючи політичні промови Сі Цзіньпіна в лексико-стилістичному аспекті, не можливо не зазначити часте вживання китайських фразеологізмів. Основними особливостями ідіоматичних виразів є семантична цілісність компонентів та усталена граматична структура. Більше того, фразеологізми є невичерпними інструментами мовної, історичної та культурної експресії.

Найбільш поширеним типом китайських фразеологічних зворотів є 成语 Chéngyǔ – ченюй. Більшість таких ідіоматичних виразів мають чотирьохієрогліфічну структуру, що базується на класичній китайській мові веньянь. За способом творення синологи виділяють два типи: ченюй паралельної та непаралельної конструкції.

Ченюй паралельної конструкції базується на лексико-семантичній, граматичній або фонетичній парності ідіоматичних компонентів. Яскравими прикладами ченюй такого типу є:

登高望远 dēng gāo wàng yuǎn – стояти високо і дивитись вдалину; проявити далекоглядність. У даному ченюй, можемо прослідкувати граматичний паралелізм, якому притаманна структура: дієслово+прислівник+дієслово прислівник.

善始善终 shànshǐshànzhōng – добре почати і успішно завершити. У цьому ченюй теж можемо прослідкувати граматичну паралельність компонентів, що

виражені однаковими частинами мови: прислівник+дієслово+прислівник+дієслово. Більше того, у даному ченюй також спостерігаємо антонімічний паралелізм лексем, що виражений ієрогліфами 始 – початок та 终 – кінець.

万水千山 wànshuǐqiānshān – тисячі вод і гір; безліч перешкод. У даному ченюй чітко виражена лексико-семантична паралельність компонентів, де 水 – вода та 山 – гори відносяться до одного понятійного ряду природи, у той час як числівники 万 та 千 виражають велику кількість.

Другим типом творення китайських чотирьохієрогліфічних фразеологізмів є ченюй непаралельної конструкції. Основною характеристикою даного типу є різноманітність лексичної та синтаксичної структури. У таких ченюй часто можна зустріти наявність займенників, службових слів, часток та сполучників. Більше того, кількість ієрогліфів у фразеологічному виразі може перевищувати чотирьохзначну. Яскравими прикладами ченюй непаралельної конструкції можуть слугувати такі вирази:

不得人心 Bùdé rénxīn – не мати змогу опанувати людськими серцями; бути непопулярним, втратити авторитет людей. Ми бачимо, що даному ченюй не характерна лексико-граматична обмеженість, більше того використовується заперечна частка 不 bù.

不言而喻 bù yán ér yù – зрозуміло і без слів; очевидно. У цьому ченюй непаралельної конструкції спостерігаємо використання заперечної частки 不 bù та підрядного сполучника 而 ér.

Досліджуючи лексико-стилістичні особливості сучасних промов Генерального секретаря ЦК КПК, не можливо не виділити особливу метафоричність політичного тексту. Варто зазначити, що метафора виступає одним з основних та найживаніших прийомів пізнання політичної дійсності, більше того, є ефективним інструментом експресивності, емоційного впливу та переконання.

У ході дослідження, ми можемо виокремити використання певних сталих понятійних компонентів, що найбільше зустрічаються в метафорах сучасних

промов. До найвживаніших конотативних компонентів китайських метафор належать:

- шлях, дорога, напрямок: 中国特色社会主义道路 Zhōngguó tèsè shèhuì zhǔyì dàolù – шлях соціалізму з китайською специфікою; 繁荣之路 Fánróng zhī lù – шлях до процвітання; 机遇之路 Jīyù zhī lù – дорога можливостей, 新的历史起点上 Xīn de lìshǐ qǐdiǎn shàng – нова відправна точка в історії; 和平发展道路 Héping fāzhǎn dàolù – шлях мирного розвитку; 互利共赢的康庄大道 Hùlì gòng yíng de kāngzhuāngdàdào – широка дорога взаємної вигоди та взаємовигідних умов; 前进方向 Qiánjìn fāngxiàng – напрямок «вперед».

- будівництво: 共建“一带一路”的美好未来 Gòng jiàn “yīdài yīlù” dì měihǎo wèilái – спільна побудова світлого майбутнього для ініціативи «Один пояс, один шлях»; 生态文明建设 – побудова екологічної цивілізації; 建设人与自然和谐共生的现代化 Jiànshè rén yǔ zìrán héxié gòngshēng de xiàndàihuà – побудуйте модернізацію гармонійного співіснування людини та природи; 共建万物和谐的美丽家园 Gòng jiàn wànwù héxié dì měilì jiāyuán – спільне будівництво гарного та гармонійного дому.

- здоров'я та хвороба: 佑护各国人民生命和健康 Yòu hù gèguó rénmín shēngmìng hé jiànkāng – захищати життя та здоров'я людей усіх країн, 疫病不分种族 Yìbìng bù fēn zhǒngzú – епідемія не розрізняє рас; 病毒没有国界 Bìngdú méiyǒu guójiè – хвороба не знає кордонів; 人类终将战胜疫情 Rénlèi zhōng jiāng zhànshèng yìqíng – зрештою людство перемаже епідемію.

- війна та боротьба: 打赢疫情阻击战 Dǎ yíng yìqíng zǔjī zhàn – виграти боротьбу з епідемією; 团结合作是战胜疫情最有力的武器 Tuánjié hézuò shì zhànshèng yìqíng zuì yǒulì de wǔqì – єдність та співпраця є найпотужнішою зброєю для подолання епідемії, 打击腐败 Dǎjī fǔbài – боротьба з корупцією.

Отож, розглянувши зазначені вище приклади компонентних образів та метафор до яких апелює сучасний китайський лідер, можна зробити висновок, що Сі Цзіньпін не лише виражає свої думки та ідеї за допомогою метафоричних виразів,

а й мислить ними, більше того, у процесі своєї політичної діяльності та комунікації створює у китайського суспільства певний своєрідний політичний образ.

Ще однією лексико-стилістичною особливістю сучасних політичних промов Сі Цзіньпіна є тяжіння до давнини та цитування поетичних творів епохи Цін, Тан та Мін. Метою такого стилістичного прийому є акцентуалізація на тисячолітній історії та багатій китайській культурі, тим самим політичний лідер підкріплює фундамент між китайським народом та діючим урядом, посилює дух патріотизму та гордості за свою країну.

У своїй публічній промові на другому Форумі вищого рівня з питань міжнародного співробітництва в межах ініціативи «Один пояс, один шлях», Генеральний секретар ЦК КПК декілька разів звернувся до висловів древніх китайців, одним із них був вираз: 中国古人说：“万物得其本者生，百事得其道者成。” Zhōngguó gǔrén shuō: “Wànwù dé qí běn zhě shēng, bǎishì dé qí dào zhě chéng.” – Древні китайці зазначали: «Рослини з сильними коренями добре ростуть, зусилля у правильному напрямку приведуть до успіху». Даним висловом політик влучно підкреслює славне походження жителів Піднебесної та рух розвитку країни та суспільства у правильному напрямку.

Ще однією стародавньою фразою, до якої апелює головнокомандувач КНР під час вищезазначеного форуму є “一诺千金” yī nuò qiān jīn, що в перекладі означає «одна обіцянка дорівнює тисячі золотих», тобто Сі закликає китайське суспільство бути вірному своєму слову і завжди виконувати обіцянки.

Якщо порівняти мовлення діючого китайського політичного лідера з його попередниками, то варто зазначити, що жоден з них не апелював до китайської поезії так часто, як це робить Сі Цзіньпін.

У одній із вступної частини своєї промови, лідер КНР наводить влучне цитування поезії відомого поета епохи Цинь – Тао Юаньміна, а саме: “春秋多佳日，登高赋新诗” “Chūnqiū duō jiā rì, dēnggāo fù xīnshī” – «Навесні і восени є багато ясних днів, коли можна підійнятися в гори та складати вірші». Таким чином, Сі

підкреслює неймовірну красу весни, у період який проводиться форум, та наголошує на можливостях, які можна здійснити в той період часу.

Ще одним влучним цитуванням у публічному виступі Сі Цзінпіна на саміті ООН з питань біорізноманіття є уривок із вірша відомого китайського поета династії Тан – Лю Юйсі, а саме: “山积而高，泽积而长” “Shānjī ér gāo, zé jī ér zhǎng” – «Гори скупчуються й височіють, озера оводнюються й збільшуються». Даним висловлюванням політичний лідер наголошує, що завдяки плідній співпраці у різних аспектах, можна досягти видимих результатів.

Отже, лінгвістичний аналіз сучасних китайськомовних політичних промов Сі Цзінпіна, дає змогу виявити велику кількість лексико-стилістичних особливостей, до основних відносимо: тенденцію градації звернень у політичних привітаннях від часткового до загального; широке використання професійної політичної, економічної, торгівельної та юридичної лексики; вживання ідеологем, виразів з колористичним компонентом «绿色», мовних штампів, аббревіатур, китайських фразеологізмів – ченюй, метафор, звернень до давнини та цитувань стародавніх поетичних текстів. Усі вищезазначені особливості увиразнюють мову політичного лідера та мають безпосередній вплив на імідж головнокомандувача КНР.

3.2 Граматичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов

Для реалізації основної мети політичного публічного виступу – впливу, важливо детально розглянути як лексико-стилістичний, так і граматичний аспект.

У ході дослідження граматичних характеристик політичного тексту Сі Цзінпіна за частотою вживаності можемо виділити такі особливості, як широке використання прийменників, сполучників та службових слів з вєньяню, рамочних граматичних конструкцій, конструкцій з дієсловами-зв'язками у складі складеного іменного присудка, паралельних синтакстичних конструкцій та активне вживання модальних дієслів необхідності дії.

Класична китайська мова – веньянь у певній мірі є широкозастосованим інструментом створення нового виду політичної мови, що поєднує у собі традиційні та модернові лінгвістичні компоненти. Прийменники, сполучники та службові слова з веньяню суттєво та свідомо залучаються у мовленні сучасного китайського політичного лідера, таким чином зберігаючи лінгвістичну специфіку політичної мови попередніх правителів Піднебесної та наданні більш офіційного забарвлення політичному тексту.

У ході дослідження, до найбільш вживаних граматичних елементів можемо віднести прийменники:以, 为, 于 сполучники 与, 而 та службові слова 将, 者.

Прийменник 以 може бути введений в речення як інструмент, що застосовується суб'єктом під час виконання дії, також він може виконувати функцію додатку умови, причини або мети. Детальніше розглянемо один із прикладів його використання в усних промовах Сі: 我们要共同以零容忍态度打击腐败。 Wǒmen yào gòngtóng yǐ líng róngrěn tàidù dǎjī fǔbài. – Нам необхідно спільно побороти корупцію, **керуючись** нульовою толерантністю. З поданого прикладу можемо побачити, що іменник 零容忍态, представлений з прийменником 以 виступає інструментом у досягненні боротьби з корупцією. При перекладі словосполучення з вищевказаним прийменником на українську вживаємо дієприслівниковий зворот.

Прийменник 为 згідно до класичної китайської традиції вказував на предмет, явище або особу, задля якої здійснюється дія. Наприклад: 我们愿承担与中国发展水平相称的国际责任, 为全球环境治理贡献力量。 Wǒmen yuàn chéngdān yǔ zhōngguó fāzhǎn shuǐpíng xiāngchèn de guójì zérèn, wèi quánqiú huánjìng zhìlǐ gòngxiàn lìliàng. – Ми готові взяти на себе міжнародні обов'язки, що пропорційні рівню розвитку Китаю, **задля** внесення власного внеску у глобальне екологічне управління. У даному прикладі ми бачимо, що прийменник 为 виражає мету виконання дії. Варто зазначити, що прийменники 以 та 为 також можуть

використовуватись у складі рамочної конструкції 以...为, яку ми розглянемо пізніше в дослідженні.

Прийменник 于 використовується для позначення часу, місця розташування та сфери застосування і є аналогом сучасного прийменника 在. Він також є невід’ємним компонентом сталих словосполучень типу 致力于 – займатись чимось, працювати над; 借助于 – за допомогою; 有利于 – в інтересах когось або чогось і тд. Здійснивши аналіз матеріалу дослідження, можемо ствердити, що в політичних промовах Сі Цзіньпіна прийменник 于 найчастіше вживається задля позначення часу: 中国将于明年在昆明举办《生物多样性公约》第十五次缔约方大会。Zhōngguó jiāng yú míngnián zài kūnmíng jǔbàn “shēngwù duōyàng xìng gōngyuē” dì shíwǔ cì dìyuē fāng dàhuì. – **Наступного року** в Куньміні в Китаї відбудеться 15-та Конференція учасників Конвенції про біологічне різноманіття.

Також зустрічаємо випадки вживання прийменника 于 у складі дієслова 处于, що вживається на позначення місцезнаходження: 发达国家和发展中国家处于不同发展阶段。Fādá guójiā hé fāzhǎn zhōng guójiā chǔyú bùtóng fāzhǎn jiēduàn. – Розвинені країни та країни, що розвиваються, **знаходяться на** різних стадіях розвитку.

Сполучник 与 з’єднує рівнозначні однорідні члени речення та є аналогом таких сучасних сполучників як 同, 和, 跟. Прикладом може слугувати речення: 人与自然是命运共同体。Rén yǔ zìrán shì mìngyùn gòngtóngtǐ. – Людина **та** природа – це спільнота єдиної долі.

Сполучник 而, традиційно, може здійснювати дві функції: єднання та протиставлення. У матеріалах дослідження зустрічаємо лише випадки вживання 而, як єднального сполучника: 具有现实而深远的意义。Jùyǒu xiànré shí ér shēnyuǎn de yìyì. – Набути актуального та виключного змісту.

Службове слово 将 виконує функцію показника майбутнього часу, виражає намір здійснити певну дію: 中国将秉持人类命运共同体理念，继续作出艰苦卓绝

努力。Zhōngguó jiāng bǐngchí rénlèi mìngyùn gòngtóngtǐ lǐniàn, jìxù zuòchū jiānkǔzhuójué nǚlì. – Китай **підтримуватиме** концепцію Спільноти із єдиним майбутнім для людства і продовжуватиме докладати важких зусиль.

Службове слово або субстантиватор 者, виконує функцію перетворення дієслова на іменник, тим самим вказуючи хто виконав певну дію, наприклад іменник 参与者 – учасник, що створений шляхом додавання до дієслова 参与 (брати участь) субстантиватора 者.

Здійснивши детальний розгляд службових частин мови у морфологічному аспекті граматичних особливостей сучасних політичних промов, варто також дослідити синтаксичні характеристики політичного тексту. Синтаксис є одним із найефективніших інструментів у побудові та трансляції власних думок та переконань, у вмінні аргументувати видвинуті політичні ідеї та положення, викликати необхідні відчуття та емоції у суспільства.

З синтаксичної точки зору сучасним китайськомовним політичним промовам притаманне широке використання повних речень з наявними йому головними та другорядними членами. Даному виду публіцистики зовсім не властиве вживання еліптичних структур та скорочених мовних зворотів, на відміну від розмовної мови.

У ході дослідження граматичних особливостей політичних промов Сі Цзіньпіна, ми помітили перевагу простих речень з декількома однорідними членами над складними, оскільки саме просте, логічне та послідовне подання інформації та систематизація аргументів відіграє важливу роль в агітації та переконанні народу.

Політичні промови Сі характеризуються особливою полемічністю та емоційною забарвленістю. У мовленні політичного лідера це часто реалізується шляхом використання великої кількості різноманітних експресивних увиразнюючих конструкцій. Для виділення конкретних членів простого речення, або ж певних частих складного, та надання їм більш емоційного значення, у промовах Сі часто вживаються рамочні конструкції. На нашу думку, необхідно детально розглянути деякі з них.

Перш за все, варто звернути увагу на граматичну конструкцію 只要..., 一定... (лише за умови якщо..., обов'язково/ безумовно ...). Дана конструкція використовується для емпізи частини складного речення, що виражає умову, за якої дія може бути виконана. У матеріалах дослідження можемо зустріти таке вживання даної конструкції:

我相信，只要大家齐心协力、守望相助，即使相隔万水千山，也一定能够走出一条互利共赢的康庄大道。 Wǒ xiāngxìn, zhǐyào dàjiā qíxīn xié lì, shǒuwàngxiāngzhù, jíshǐ xiānggé wànshuǐqiānshān, yě yīdìng nénggòu zǒuchū yītiáo hùlì gòng yíng de kāngzhuāngdàdào. – Я вірю, що **лише за умови** спільної праці та взаємодопомоги, **навіть якщо** нас розділять тисячі річок і гір, ми, **безумовно**, зможемо вийти на широкий шлях взаємної вигоди та безпрограшних результатів. Тобто, ми бачимо, що у даному уривку, Сі Цзіньпін акцентує увагу слухачів на важливості здійснення певних умов задля досягнення успішних результатів.

Більше того, окрім вищезазначеної рамочної конструкції, у даному реченні ще вжито конструкцію 即使..., 也...(навіть якщо..., все одно...), що робить ще більший емоційно-експресивний акцент на умовах та важливості здійснення дії.

Варто також звернути увагу на складну з'єднуючу конструкцію, що часто зустрічається в промовах Сі – 同... 一道(разом з кимось/чимось). Дана конструкція притаманна книжному стилю, вона використовується задля емоціональної акцентуалізації на спільній дії. Наприклад: 在这个春意盎然的美好时节，我很高兴同各位嘉宾一道，共同出席第二届“一带一路”国际合作高峰论坛。 Zài zhège chūnyì àngrán dì měihǎo shíjié, wǒ hěn gāoxìng tóng gèwèi jiābīn yīdào, gòngtóng chūxí dì èr jiè “yīdài yīlù” guójì hézuò gāofēng lùntán. – У цей прекрасний весняний сезон я дуже радий зібратися **разом зі** всіма вельмишанованими гостями, задля спільного проведення другого Форуму з питань міжнародного співробітництва в рамках ініціативи «Один пояс, один шлях».

Конструкції типу 把...作为 або 将...作为, 以...为(бути в якості чогось; вважати/взяти щось... за щось...; орієнтуватися на щось...) часто використовуються у промовах сучасного лідера КНР. Метою вживання даної

конструкції є смислове виділення основної інформації в реченні та коректне розставлення акцентів.

我们要把绿色作为底色，推动绿色基础设施建设、绿色投资、绿色金融，保护好我们赖以生存的共同家园。Wǒmen yào bǎ lǜsè zuòwéi dǐ sè, tuīdòng lǜsè jīchǔ shèshī jiànshè, lǜsè tóuzī, lǜsè jīnróng, bǎohù hǎo wǒmen lài yǐ shēngcún de gòngtóng jiāyuán. – Нам **необхідно взяти** зелений колір **за основу**, сприяти зеленому будівництву інфраструктури, зеленим інвестиціям та зеленим фінансам, а також захищати спільний дім, від якого залежить наше життя.

要坚持以人民为中心的发展思想，聚焦消除贫困、增加就业、改善民生，让共建“一带一路”成果更好惠及全体人民，为当地经济社会发展作出实实在在的贡献。Yào jiānchí yǐ rénmin wéi zhōngxīn de fǎ zhǎn sīxiǎng, jùjiāo xiāochú pínkùn, zēngjiā jiù yè, gǎishàn mínshēng, ràng gòng jiàn “yīdài yīlù” chéngguǒ gèng hǎo huìjí quántǐ rénmin, wèi dāngdì jīngjì shèhuì fāzhǎn zuòchū shí shízài zài de gòngxiàn. – Нам необхідно дотримуватися філософії розвитку **орієнтованої на народ**, зосередитись на викоріненні бідності, збільшенні зайнятості та поліпшенні життєзабезпечення людей, **щоб** результати спільного будівництва ініціативи «Один пояс, один шлях» мали б більшу користь для всіх людей та внесли відчутний внесок у місцевий економічний та соціальний розвиток.

Рамочні конструкції типу 在...下, 在...上, 在...内, 在...中 виражають умови, місцерозташування та процес виконуваної дії. Проаналізувавши промови Сі Цзіньпіна, можемо сказати, що дані конструкції дуже широко застосовані, серед них найбільш вживаною є 在...下. Розглянемо декілька прикладів функціонування вищезазначених рамочних конструкцій:

在各方共同努力下 Zài gè fāng gòngtóng nǚlì xià – спільними зусиллями всіх сторін;

一切合作都在阳光下运作 Yīqiè hézuò dōu zài yángguāng xià yùnzuo – вся співпраця функціонуватиме **під** сонцем;

在谭德塞总干事带领下 Zài tán dé sāi zǒng gànshi dài lǐng xià – **під** керівництвом генерального директора Адана Тедроса;

在中国特色社会主义道路上 Zài zhōngguó tèsè shèhuì zhǔyì dàolù shàng – на шляху соціалізму з китайською специфікою;

在环境问题上 Zài huánjìng wèntí shàng – з екологічних питань;

在两年内提供 20 亿美元国际援助 Zài liǎng niǎnnèi tígōng 20 yì měiyuán guójì yuánzhù – надання міжнародної допомоги на 2 мільярди доларів США протягом двох років;

在共建“一带一路”过程中 Zài gòngjiàn “yīdài yīlù” guòchéng zhōng – у процесі спільного будівництва ініціативи «Один пояс, один шлях».

Варто також розглянути широковживані конструкції з дієсловами-зв'язками, що складають складений іменний присудок. Дієслова-зв'язки типу 进行, 举行, 举办, 实现, 实行, 执行, 实施 – здійснювати, реалізовувати, проводити; 生产 – виробляти, 得到 – отримувати, 加以 – додавати, застосовувати та ін; вживаються в поєднанні з великою кількістю іменників, та в деякій мірі можуть свідчити про надмірність в інформаційному аспекті. У матеріалах дослідження знаходимо такі випадки вживання конструкцій з дієсловами-зв'язками в усному мовленні Сі:

我们将持续**实施**“丝绸之路”中国政府奖学金项目，**举办**“一带一路”青年创意与遗产**论坛**、青年学生“汉语桥”夏令营等活动。Wǒmen jiāng chíxù **shíshī** “sīchóu zhī lù” zhōngguó zhèngfǔ jiǎngxuéjīn xiàngmù, **jǔbàn** “yīdài yīlù” qīngnián chuàngyì yǔ yíchǎn lùntán, qīngnián xuéshēng “hànyǔ qiáo” xiàlìngyíng děng huódòng. – Ми продовжимо **реалізовувати** стипендіальну **програму** китайського уряду «Шовковий шлях», **проводити** молодіжний **форум** творчості та спадщини «Один пояс, один шлях», **літній табір** «Китайський міст» для молодих студентів та інші **заходи**.

首先，我认为，在人类抗击新冠肺炎疫情的关键时刻**举行**这次世卫大会，具有十分重要的意义！Shǒuxiān, wǒ rènwéi, zài rénlèi kàngjí xīnguān fèiyán yìqíng de guānjiàn shíkè jǔxíng zhè cì shì wèi dàhuì, jùyǒu shí fèn zhòngyào de yìyì! – Перш за все, я вважаю дуже важливим **проведення** цієї **Всесвітньої асамблеї охорони**

здоров'я у критичний момент боротьби людства проти нової епідемії коронавірусної пневмонії!

中国支持在全球疫情**得到控制**之后，全面评估全球应对疫情工作，总结经验，弥补不足。Zhōngguó zhīchí zài quánqiú yìqíng dédào kòngzhì zhīhòu, quánmiàn pínggū quánqiú yìngduì yìqíng gōngzuò, zǒngjié jīngyàn, míbǔ bùzú. – Китай підтримує комплексну оцінку глобальної реакції на епідемію після того, як глобальну епідемію **взяли під контроль**, підсумовуючи досвід та виправляючи недоліки.

Таким чином, ми можемо спостерігати, що вживання дієслів-зв'язок з різноманітними додатками є граматичною та стилістичною особливістю сучасних політичних промов. Вони надають публічному мовленню офіційності, виразності та довершеності, але не завжди виконують роль мовного засобу експресії та вираження.

З точки зору стилістики та граматики, необхідно зацентувати увагу на використанні паралельних синтаксичних конструкцій. Чітка послідовність та логічність таких конструкцій зумовлює необхідність здійснення певних політичних дій, що виражається шляхом переліку однорідних присудків. Вживання паралельних конструкцій надає політичному мовленню зв'язності, систематизації, ритмічності та допомагає аудиторії легше зрозуміти складні речення. Більше того, можна зазначити, що використання синтаксичного паралелізму є свого роду засобом емпатичного виділення, що допомагає зацентувати увагу на важливих ідеях, що транслюються у висловлюванні лідера. Розглянемо один із прикладів вживання паралельних синтаксичних конструкцій:

我们将**继续**沿着中国特色社会主义道路**大步向前**，**坚持**全面深化改革，**坚持**高质量发展，**坚持**扩大对外开放，**坚持**走和平发展道路，**推动**构建人类命运共同体。Wǒmen jiāng jìxù yánzhe zhōngguó tèsè shèhuì zhǔyì dàolù dà bù xiàng qián, jiānchí quánmiàn shēnhuà gǎigé, jiānchí gāo zhìliàng fāzhǎn, jiānchí kuòdà duìwài kāifàng, jiānchí zǒu hépíng fāzhǎn dàolù, tuīdòng gòujiàn rénlèi mìngyùn gòngtóngtǐ. – Ми **продовжуватимемо робити** великі успіхи на шляху соціалізму з китайською специфікою, **наполягатимемо** на всебічному поглибленні реформ,

підтримуватимемо високоякісний розвиток, **продовжуватимемо** розширення зовнішніх зв'язків, **не припинятимемо** рух на шляху мирного розвитку та **сприятимемо** побудові спільноти зі спільним майбутнім для людства.

Таким чином, можна зазначити, що автор промови шляхом вживання паралельної синтаксичної конструкції вираженої однорідними присудками акцентує увагу не на суб'єкті дії, а на самих діях, що мають бути реалізовані в майбутньому. Вживання подібних конструкцій дуже характерне сучасним політичним промовам головного лідера КНР.

Варто також відзначити агітаційність політичних промов, яка активізується шляхом використання спонукальних речень з активним вживанням модальних дієслів, що виражають необхідність створення дії, наприклад: 需要, 要, 必须 – необхідно, потрібно. Такі речення дозволяють декламатору здійснити вплив на адресата, мотивувати та закликати слухача до дії. Наприклад:

我们**要**坚定捍卫以联合国为核心的国际体系，维护国际规则尊严和权威，提升全球环境治理水平。Wǒmen yào jiāndìng hànwèi yǐ liánhégúó wèi héxīn de guójì tǐxì, wéihù guójì guīzé zūnyán hé quánwēi, tíshēng quánqiú huánjìng zhìlǐ shuǐpíng. Нам **необхідно** твердо захищати міжнародну систему, в основі якої лежить Організація Об'єднаних Націй, захищати гідність та авторитет міжнародних норм та покращити рівень глобального екологічного управління.

Проаналізувавши політичні промови Сі Цзіньпіна, ми простежили, що більшість публічних виступів закінчуються одним змістово-смісним реченням з використанням дієслова 让 із займенником 我们 або іменниками 国家、世界 та ін., що виконує функцію заклику і може перекладатись як «давайте», таким чином формує спонукальне речення. Розглянемо одне із заключних речень промови Сі:

让我们携起手来，一起播撒合作的种子，共同收获发展的果实，让各国人民更加幸福，让世界更加美好！Ràng wǒmen xié qǐ shǒu lái, yìqǐ bōsǎ hézuò de zhǒngzǐ, gòngtóng shōuhuò fāzhǎn de guǒshí, ràng gèguó rénmín gèngjiā xìngfú, ràng shìjiè gèngjiā měihǎo! – **Давайте** візьмемося за руки, щоб разом посіяти зерна

співпраці та пожинати плоди розвитку, **щоб** жителі всіх країн стали щасливішими, а світ – кращим!

Таким чином, використання таких речень в заключній частині промови здійснює сильний емоційний та мотиваційний вплив на аудиторію, підводивши підсумки даного зібрання та налаштовуючи слухачів подальші дії у напрямку щасливого майбутнього всього світу.

Отже, лінгвістичний аналіз матеріалів дослідження дозволив нам виділити такі граматичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов Сі Цзіньпіна, як широке використання прийменників, сполучників та службових слів з веньяню, рамочних граматичних конструкцій, конструкцій з дієсловами-зв'язками у складі складеного іменного присудка, паралельних синтактичних конструкцій та активне вживання модальних дієслів необхідності дії. Всі вони увиразнюють політичне мовлення, надають логічності, систематичності, мотиваційності та акцентуації на окремих ідеях, винесених політичним лідером КНР.

3.3 Фонетичні особливості сучасних китайськомовних політичних промов

Сучасне дослідження мовлення політичного лідера надзвичайно важливе не лише з лексичного та граматичного кута розгляду, а й з фонетичного. Політична вербальна комунікація високого рівня реалізується на звуковому (усному) та словесному (письмовому) рівні. Результативність та висока ефективність політичних промов у реалізації суспільного впливу багато в чому залежить від змістового аспекту (мовних засобів) та виразності усного мовлення, що включає швидкість, чіткість, інтонацію, емоційність та чистоту мовлення політика.

Починаючи з 2012 року, діяння та мовлення Сі Цзіньпіна здійснюють величезний вплив на розвиток КНР та всього світу, а кожна проголошена промова вирішує долі суспільства та мотивує до досягнення нових висот.

Публічне мовлення Сі Цзіньпіна є зразком безперечної сучасної китайської офіційної мови – путунхуа 普通话 Pǔtōnghuà, незважаючи на те, що політичний

лідер походить із повіту Фупін провінції Шеньсі, де досі широко панує Гуаньчжунський (сіанський) діалект – 关 中 话 Guānzhōnghuà. Основна фонетична відмінність сіанського діалекту з офіційною мовою КНР полягає у скороченій кількості тонів, різній вимові ініціалей та фіналей та їх фонологічній інтеграції.

У мандаринському діалекті всьо існує п'ять тонів: перший – рівний, другий – висхідний, третій – низхідно-висхідний, четвертий – ударний, або низхідний та нульовий – легкий тон, однак сіанському діалекту притаманне використання лише чотирьох тонів, у їхньому мовленні відсутній низхідно-висхідний тон. Це спричинено тим, що в діалекті регіону Шеньсі відсутня модуляція читання ієрогліфа, мовлення на слух сприймається більш прямим та простим. Сандхі тонів визначається розташуванням попередніх та наступних тонів у межах слова. Наприклад, у гуаньчжунському діалекті слово 声音(shēng yīn) буде читатися як shéngyīn, тобто при вживанні двох перших тонів у межах одного слова, тон першого складу буде змінюватись на другий, а тон другого складу буде перебувати у нейтральній позиції. Детально прослухавши основну промову Сі Цзіньпіна на головній церемонії відкриття другого Форуму на вищому рівні з питань міжнародного співробітництва у рамках ініціативи «Один пояс, один шлях», можемо сказати, що мовленню політичного лідера не притаманне тонування сіанського діалекту, всі п'ять тонів промовляються чітко та помірно у відповідності до фонетичних правил путунхуа. При вимові слів, що містять в собі два перших тони (高峰 gāofēng, 空间 kōngjiān, 春秋 chūnqiū) сандхі тонів не спостерігається, тони вимовляються рівно та послідовно.

Важливо розглянути відмінності у вимові таких ініціалей як zh, ch, sh у вимові путунхуа та сіанському діалекті. У більшості районів провінції Шеньсі слова, що починаються з ініціалей zh, ch та sh, що стоять перед фіналями a, ai, an, вимовлятимуться як z, c, s відповідно. У поєднанні з іншими фіналями, такі фонетичні зміни у своїй більшості не відбуваються. Наприклад, у вищезазначеному діалекті такі слова як 山 shān вимовлятиметься як sān, 拆 chāi промовлятиметься як cāi і тд. Провівши фонетичний аналіз промови Сі, можемо сказати, що фонетичні

ознаки особливої вимови ініціалей гуаньчжунського діалекту zh, ch та sh теж відсутні у мовленні політика, такі слова як 完善 wánshàn, 拓展 tuòzhǎn, 参与 cānyù вимовляються згідно фонетичних регулювань офіційної мови КНР.

Досліджуючи фонетичні особливості ініціалей діалекту місцевості, звідки походить головний політичний лідер Піднебесної, не можливо не згадати про особливі ініціали ng, v та ni, що не використовуються у путунхуа. Якщо слово починається з голосної, тобто у ньому відсутній консонант, то в сіанському діалекті застосовують ініціаль – ng, наприклад, 欧 ōu читатиметься як ngōu, 安 ān – ngān, 昂 áng – ngáng і тд. Що ж до консонанту v, то він часто вимовляється у словах, що містять ініціаль w, наприклад, 万 wàn промовлятиметься як vàn, 望 wàng – vàng, 围 wéi – véi і тд. Більше того, у більшості повітів провінції Шеньсі, слова що починаються з приголосної у читатимуться як ni: 眼 yǎn – niǎn, 阳 yáng – niáng і тд. Базуючись на матеріалі дослідження, можемо зазначити, що вищерозглянуті консонанти у мовленні Сі Цзіньпіна вимовляються виключно у відповідності до правил вимови путунхуа.

Розглядаючи особливості фіналей в аспекті діалекту місценародження головнокомандувача КНР, варто виділити вимову голосного u в усному мовленні. У сіанському діалекті після ініціалей d, t, n, l, z, c, s та zh, ch, sh фіналь u промовлятиметься як ou. Наприклад, 读 dú – dóu, 露 lù – lòu, 族 zú – zóu і тд. У аспекті вимови фіналей даного діалекту, варто також виділити особливу назалізацію звуків an, ian, uan, üan, наприклад, слово 三 sān читатиметься як sāin, 端 duān – duāin і тд. Аналізуючи мовлення Сі Цзіньпіна, ми звертали особливу увагу на вимову фіналей у фонологічній інтеграції з ініціалами, але фонетичних особливостей, що притаманні сіанському діалекті виявлено не було. Тож, дослідивши особливості вимови діалекту походження політичного лідера Піднебесної, можемо зазначити, що з сучасного мовлення політика не можливо виокремити його територіальну приналежність та походження, адже Сі Цзіньпін говорить дуже чистою путунхуа, відповідно до всіх фонетичних правил офіційної мови.

Керуючись комплексним підходом до фонетичного дослідження політичних промов, на нашу думку, варто зосередити увагу на основних фонетичних характеристиках, що включають темп, паузацію, ритміку та інтонацію мовлення, адже саме вони впливають на сприйняття інформації аудиторією та формують індивідуальний риторичний образ політика.

Від якості фонетичної вимови звуків та дикції залежить ступінь розуміння публічного мовлення та реалізації функцій політичної комунікації. Як ми вже визначили, вимова Сі Цзіньпіна повністю відповідає фонетичним стандартам офіційної мови – путунхуа та не містить діалектичних ознак, тобто мовлення Сі є універсальним і зрозумілим для кожного громадянина з будь-якого регіону КНР.

Темп політичного мовлення можна розглядати з двох аспектів: швидкості мовлення та паузації. Швидкість мовлення корелює із тематикою та змістом промови, фізіологічними особливостями мовного апарату та риторичним стилем декламатора. Базуючись на матеріалах нашого дослідження, можемо зазначити, що середня швидкість мовлення Сі Цзіньпіна складає 143 ієрогліфічних знаків за хвилину, що є відносно-середньою та сприйнятною для всієї аудиторії слухачів.

Швидкість мовлення політичного лідера КНР також залежить від паузації, що використовується для змістового структурування, виділення ключової інформації та утримання уваги публіки. У своєму мовленні верховний лідер використовує синтаксичні та логічні паузи.

Синтаксичні паузи, перш за все, здійснюються в аспекті застосування топіко-коментарової структури речення китайської мови, сенс якої полягає у виокремленні головної тематики речення, що міститься в топіку, та детальної додаткової інформації, що зазначається в коментарі. Розглянемо детальніше на прикладі: 中国扩大开放的举措, 是根据中国改革发展客观需要作出的自主选择, 这有利于推动经济高质量发展, 有利于满足人民对美好生活的向往, 有利于世界和平、稳定、发展。 [Zhōngguó kuòdà kāifàng de jǔcuò / shì gēnjù zhōngguó gǎigé fāzhǎn kèguān xūyào zuòchū de zìzhǔ xuǎnzé/ zhè yǒu liyú tuīdòng jīngjì gāo zhiliàng fāzhǎn/ yǒu liyú mǎnzú rénmíng duì měi hào shēnghuó de xiàngwǎng/ yǒu liyú shìjiè héping, wěndìng,

fāzhǎn//] – Заходи щодо розширення відкритості Китаю є незалежним вибором, зробленим відповідно до об'єктивних потреб реформ та розвитку Китаю. Вони сприяють якісному економічному розвитку, забезпеченню прагнення людей до кращого життя, світовому миру, стабільності та розвитку. У даному реченні топіком виступає словосполучення «中国扩大开放的举措» – «заходи щодо розширення відкритості Китаю», воно окреслює тематику речення та супроводжується коментарем. Між топіком та коментарем Сі Цзіньпін робить паузу, тим самим викокремлює конкретне від загального. Також у китайському реченні присутні паузи, що виражені однорідними членами реченнями (有利于 – сприяти; 和平、稳定、发展 – мир, стабільність, розвиток).

В аспекті фонетичного дослідження, важливо розглянути ритміку та мелодику мовлення сучасного політичного лідера. Найяскравіше ритміку можна дослідити на прикладі ідіом та прислів'їв, вжитих у промові Сі Цзіньпіна. Перш за все, розглянемо вираз “万物得其本者生，百事得其道者成” Wànwù dé qí běn zhě shēng, bǎishì dé qí dào zhě chéng – «Рослини з міцним корінням добре ростуть, зусилля спрямовані у правильному напрямку приведуть до успіху». Згідно до правил китайської фонетики, рівний (перший) та висхідний (другий) тон відносяться до рівного класу тонів, низхідно-висхідний та ударний – до ламаного. Таким чином почергове використання ламаних та рівних тонів створюють симетричну будову висловлювання, фонетично створюючи ритміку та мелодику. У випадку вищезазначеного прикладу, тональна структура висловлювання буде такою: «ламаний – ламаний – рівний – рівний– ламаний – ламаний – рівний, ламаний – ламаний – рівний – рівний – ламаний – ламаний – рівний», тобто структура першої та другої частини висловлювання абсолютно ідентична та ритмічна.

Тенденцію чергувань рівних та ламаних тонів також можемо прослідкувати на прикладі такого чен'юй: 深耕细作 Shēngēng xìzuò – здійснювати глибоку оранку та ретельну обробку землі; плідно та ретельно працювати. Ритміка та мелодика

цього виразу теж полягає в паралельно-послідовному чергуванні тонів за схемою: «рівний – рівний – ламаний – ламаний».

У цілому мовлення Сі Цзіньпіна є ритмічним, мелодійним та мотиваційно-експресивним. Висока мотиваційність промови верховного лідера характеризується шляхом широкого використання яскравих лексико-стилістичних засобів у наказовому способі, фонетичній акцентизації словосполучень паузами у реченні. На нашу думку, висловлювання з заключної частини політичної промови є найбільш мотиваційно-забарвленим. Наприклад: 让我们携起手来，一起播撒合作的种子，共同收获发展的果实，让各国人民更加幸福，让世界更加美好！ Ràng wǒmen xié qǐ shǒu lái, yìqǐ bōsǎ/ hézuò de zhǒngzǐ/ gòngtóng shōuhuò/ fāzhǎn de guǒshí/ ràng gèguó rénmín/ gèngjiā xìngfú/ ràng shìjiè/ gèngjiā měihǎo! – Візьмімося за руки, разом посіймо насіння співпраці та разом зберімо плоди розвитку, щоб жителі всіх країн були щасливішими, а світ став кращим! З прикладу ми бачимо, що шляхом розстановки пауз та піднесеності у вимові, головний лідер КНР наголошує на важливості співпраці країн учасниць ініціативи «Один пояс, один шлях» для забезпечення щасливого майбутнього світу.

Отже, лінгвістичний аналіз матеріалу дослідження дозволив нам виділити низку фонетичних особливості сучасних китайськомовних політичних промов Сі Цзіньпіна. До них можемо віднести абсолютну відповідність вимови головнокомандувача КНР до фонетичних стандартів офіційної сучасної китайської мови – путунхуа та відсутності діалектичних рис регіону походження політика; середню швидкість мовлення, синтаксичну та логічну паузацію, що змістово структурує та акцентуалізує ключову інформацію; ритмічність та мелодійність публічного політичного мовлення.

Висновки до розділу 3

Зважаючи на блискавичні темпи розвитку КНР у галузях науки і техніки, надзвичайно важливим є дослідження публічних промов нині керуючого лідера Піднебесної – Сі Цзіньпіна, у розрізі лексико-стилістичних, граматичних та

фонетичних особливостей. Адже саме вони мають безпосередній зв'язок із реалізацією основної функції політичного дискурсу – впливу.

З-поміж широкої тематики сучасних публічних висловлювань ми виокремили найактуальніші з них та практично дослідили лінгвостилістичні особливості, що увиразнюють мовлення лідера.

До основних стилістичних характеристик усних та письмових промов відносимо офіційність, стриманість, професійність та аргументативність, що реалізується шляхом лексичного та граматичного вираження.

Широке оперування політичною, економічною, юридичною та торгівельною термінологією на ряду з використанням мовних штамів та кліше з елементами веньянізмів є невід'ємною лексичною характеристикою сучасних політичних промов. Ретельна увага зосереджувалася на особливій метафоричності та фразеологічності сучасних політичних висловлювань. У промовах Сі ми виокремили основні конотативні компоненти, що входять до складу широковживаних метафор та розглянули чотирьохскладові ідеоматичні вирази ченюй паралельної та непаралельної конструкції. Під час дослідження ми також помітили часте апелювання політичного лідера до поетичних творів епохи Цін, Тан та Мін, стародавніх народних виразів.

Серед граматичних особливостей сучасних політичних промов Сі Цзіньпіна можемо виокремити широке використання прийменників, сполучників та службових слів з веньяню, рамочних граматичних конструкцій, конструкцій з дієсловами-зв'язками у складі складеного іменного присудка, паралельних синтактичних конструкцій та активне вживання модальних дієслів необхідності дії.

До фонетичних особливостей політичного мовлення Сі Цзіньпіна можемо віднести повну відповідність вимови до стандартів путунхуа та відсутність фонетичних характеристик гуаньчжунського діалекту. Під час дослідження детально розглянули темп мовлення, виокремили середню швидкість мовлення з використанням синтаксичних та логічних пауз, визначили тенденцію чергувань рівних та ломаних тонів, що сприяє ритмічності та мелодиці політичного мовлення.

ВИСНОВКИ

Окреслюючи теоретичні засади вивчення політичного дискурсу в сучасній лінгвістиці, ми детально розглянули поняття «політики», «дискурсу» та «політичного дискурсу» у працях вітчизняних та іноземних науковців, дослідили межі кореляції політичного дискурсу з дискурсами мас-медіа, юриспруденції, педагогіки, мистецтва, релігії та ін., вивчили основні характеристики політичної мови, її жанрову специфіку, основну функцію імплементації та найбільш широковживані політичні метафори, конфуціанські сентенції та ідеологеми.

У ході дослідження виявили, що більшість лінгвістів та політологів переважно розглядають дефініцію «політики» у двох площинах: політику, як вид діяльності, сукупності стратегій, механік та засобів для вирішення певних проблем та політику, як урядову діяльність держави, що керує теперішнім та майбутнім нації, імплементуючи напрямок руху шляхом державних інституцій, партій та їх представників.

Даючи визначення поняттю «дискурс», більшість європейських, американських, російських та вітчизняних дослідників опираються на дефініцію видатного французького лінгвіста Еміля Бенвеніста та нідерландського мовознавця Тена ван Дейка. А саме під поняттям «дискурсу» вони вбачають складне явище комунікації, що включає в себе текст та позамовні чинники (поведінку, мотиви, мету декламатора).

Проаналізувавши поняття «політичного дискурсу» крізь призму аспектів мовознавства, політології та соціології, можемо сказати, що єдиного тлумачення до даного поняття немає, оскільки ще немає єдиної науки, яка б займалася вивченням виключно політичного дискурсу, а межі кореляції політичного дискурсу з дискурсами мас-медіа, юриспруденції, педагогіки, літератури, образотворчого мистецтва та релігії досить розмиті. Більше того, поняття політичного дискурсу охоплює комплексний результат спільної діяльності політиків, суспільства та представників ЗМІ.

Дослідивши різні погляди на бачення політичного дискурсу в лінгвістичному аспекті, можемо дійти до такого висновку та представити власний варіант дефініції вищезазначеного поняття.

Тож, на нашу думку, політичний дискурс – це комплекс текстів політичної тематики усної та письмової форми, що поширені в межах суспільства певної держави, якому притаманне активне використання політичних метафор, концептів та ідеологем, які ґрунтуються на історичній, релігійній та культурній спадщині держави.

Досліджуючи основні характеристики політичної мови в контексті сучасного китайськомовного політичного дискурсу, ми звернули особливу увагу на політичні метафори, символи, політичні концепти та ідеологеми, що представлені мовними виразами, що беруть свої корені з Конфуціанства. Усі вони зосереджені на гуманізмі, мудрості та толерантності в межах суспільства та імплементуються на рівні внутрішніх та зовнішніх політичних зв'язків КНР.

Акцентувалася особлива увага на дослідженні концепту «гармонії» – 和谐 (héxié) в аспекті сучасного китайськомовного політичного дискурсу, його семантичного поля, бачення поняття китайською нацією та вплив на подальші ідеологеми в регіональній та міжнародній політиці КНР. Даний концепт став базисом для сучасної ідеологічної концепції Сі Цзіньпіна – 中国梦 (Zhōngguó mèng), що в перекладі означає «китайська мрія». Основною метою впроваджуваної концепції є сумісна праця китайського народу над трансформацією Піднебесної на могутню, цивілізовану, гармонічну, багату та сучасну соціалістичну державу. «Китайська мрія» має успішну імплементацію у внутрішній та зовнішній політиці КНР, більше того має широке пропагандиське поширення на інформаційних ресурсах Комуністичної Партії Китаю та китайського ЗМІ в цілому.

Задля проведення ретельного дослідження лінгвостилістичних особливостей сучасного китайськомовного політичного дискурсу в аспекті лексики, стилістики, граматики та фонетики ми вивчили та застосували застосували когнітивний, дискурсивний, декскриптивний та критичний підходи та комплекс

загальнонаукових та спеціальних лінгвістичних методів. При дослідженні лексико-стилістичних особливостей в рамках дискурсивного підходу ми скористалися стилістичним та дескриптивним методами, а також застосували компонентний, інтенціональний, актомовленнєвий, фразеологічний аналізи. Під час дослідження граматичних особливостей ми використали описовий, функціональний та порівняльно-історичний методи, а також вдалися до дистрибутивного, конверсаційного та критичного аналізів. При дослідженні фонетичних особливостей ми скористалися дескриптивним, функціональним, зіставним та стилістичним методами, а також застосували дистрибутивний актомовленнєвий, інтенціональний, фразеологічний та семантичний аналізи.

Дослідивши лексико-стилістичний пласт мовлення діючого китайського політичного лідера, можемо зазначити що до основних стилістичних характеристик усних та письмових промов відносимо офіційність, стриманість, професійність та аргументативність, що реалізується шляхом лексичного, граматичного та фонетичного вираження.

Проаналізувавши лексико-стилістичне вираження структури політичного мовлення, дійшли до висновку, що усі розглянуті нами, політичні промови Сі Цзіньпіна мають чітку та лаконічну структуру, що складається зі вступу, що містить звертання до аудиторії (прослідковується градація від часткового до загального у зверненні до слухачів), визначається тематикою конференції та комунікативною ситуацією; основною частиною, де висвітлюється матеріал, аргументи, тези на настанови перемовин; та заключна комунікативна частина промови, яка висвітлює стисло головну думку промови, підводить підсумки зустрічі, представляє майбутній план розвитку та виражає вдячність учасникам форуму.

Широке оперування політичною, економічною, юридичною та торгівельною термінологією на ряду з використанням мовних штамів та кліше з елементами веньяню в є невід'ємною лексичною характеристикою сучасних політичних промов. Ретельна увага зосереджувалася на особливій метафоричності та фразеологічності сучасних політичних висловлювань. У промовах Сі ми

виокремили основні конотативні компоненти, що входять до складу широковживаних метафор та розглянули чотирьохскладові ідеоматичні вирази ченюй паралельної та непаралельної конструкції. Під час дослідження ми також помітили часте апелювання політичного лідера до поетичних творів епохи Цін, Тан та Мін, стародавніх народних виразів.

Серед граматичних особливостей сучасних політичних промов Сі Цзіньпіна можемо виокремити широке використання прийменників 以, 为, 于, сполучників 与, 而 та службових слів 将, 者 з веньяню, рамочних граматичних конструкцій, конструкцій з дієсловами-зв'язками у складі складеного іменного присудка, паралельних синтакстичних конструкцій та активне вживання модальних дієслів необхідності дії 需要, 要, 必须 та 让. Усі вони увиразнюють політичне мовлення, надають логічності, систематичності, мотиваційності та акцентуації на окремих ідеях, винесених політичним лідером КНР.

До фонетичних особливостей політичного мовлення Сі Цзіньпіна можемо віднести повну відповідність вимови до стандартів путунхуа та відсутність фонетичних характеристик гуаньчжунського діалекту на рівні ініціалей, фіналей, фонологічній інтеграції перших та других та тонування. Під час дослідження ми детально розглянули темп мовлення, виокремили середню швидкість мовлення з використанням синтаксичних та логічних пауз, визначили тенденцію чергувань рівних та ломаних тонів у межах ідіом та прислів'їв, що сприяє ритмічності, мелодиці та мотиваційній експресивності політичного мовлення. Вагоме мотиваційне навантаження політичних промов впроваджується шляхом широкого використання яскравих лексико-стилістичних засобів вжитих у наказовому способі, фонетичній акцентизації словосполучень паузами у реченні.

Ми вбачаємо великі перспективи у дослідженні сучасного китайськомовного політичного дискурсу на лексичному, стилістичному, граматичному та фонетичному рівні. Особливо цікавим та потенційним є фонетичний аспект, який в науковому світі є недостатньо вивченим, то ж необхідно продовжувати працювати у цьому напрямку.

简评

该硕士论文的题目是现代汉语政治话语的语言和文体特征。这项研究的相关性是由于需要仔细描述并研究现代汉语政治话语的语言和文体特征，因为当前对语言学的这一方面还没收到完整的研究结果。

该硕士论文的对象是现代汉语政治话语，主题是现代汉语政治话语的语言和文体特征。

研究目标是从词汇，风格，语法和语音角度来仔细地研究并分析现代汉语政治话语的语言和风格特征。

在该硕士论文我们：

- 确定了政治话语研究的理论基础；
- 强调了政治话语概念的实质；
- 制定了政治话语与交际活动其他领域相关性的界限；
- 强调了中国政治话语中政治语言的主要特征；
- 研究了现代政治话语的语言和文体特征的主要方法；
- 确定并分析了现代汉语政治演讲的词汇，文体，语法和语音特征；

该硕士论文由引言，三个章，结论，附录和参考文献列表组成。

第一部分致力于研究乌克兰、俄罗斯、欧洲和中国学者研究政治话语的主要理论方法，并详细揭示了政治话语与其他传播领域相关性的局限性。详细论述了政治话语概念的主要定义和愿景，以及中国政治话语中政治语言的主要特征，包括广泛使用的儒家格言和意识形态。

第二部分致力于分析语言和文体特征研究的理论和方法论基础，并描述了硕士论文的主要研究的方法。

第三部分致力于研究政治领导人公开讲话的主要词汇，文体，语法和语音特征。

在结论总结了现代汉语政治话语的语言和文体特征研究的结果，并突出了进一步研究现任中国领导人习近平公开政治讲话语音特征的前景。

取得的研究成果的实际意义在于将来在许多中文学科中使用所获得的数据和研究成果。

实际研究的材料也可以用于汇编措辞，解释和翻译词典，以及用于语法，词汇学，文体学和语音学的教科书。

关键词：语言和文体特征，政治话语，政治演讲，语音，语法，词汇。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арутюнова, Н. (1992). *Человеческий фактор в языке. Коммуникация, модальность, дейксис*. Москва: Наука.
2. Баранов, А. (2001). *Введение в прикладную лингвистику*. Москва: Эдиториал УРСС.
3. Баранов, А. (1997). Политический дискурс: прощание с ритуалом. *Человек*, 6, с. 108–118.
4. Баранов, А., Казакевич Е. (1991). *Парламентские дебаты: традиции и новации*. Москва: Знание.
5. Баранов, А., Караулов Ю. (1991). *Русская политическая метафора. Материалы к словарю*. Москва: Институт русского языка АН СССР.
6. Будаев, Э., Чудинов А. (2008). *Зарубежная политическая лингвистика*. Москва: Наука.
7. Валевський, О. (2001). *Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження*. Київ: НІСД.
8. Ван Дейк, Т. (2013). *Дискурс и власть: репрезентация доминирования в языке и коммуникации*. Книжный дом «ЛИБРОКОМ».
9. Вежбицкая, А. (1993). Антитоталитарный язык в Польше. *Вопросы языкознания*, 4, с. 107-126.
10. Виноградов, В. (2004). *Перевод: общие и лексические вопросы*. Москва: КДУ.
11. Виноградов, С. (1996). *Нормативный и коммуникативно-прагматический аспекты культуры речи. Культура русской речи и эффективность общения*. Москва: Наука.
12. Вовк, В. (1995). *Монологизм сознания и язык политики. Політична думка = Политическая мысль*. Київ: Наукова думка.
13. Водак, Р. (1997). *Язык. Дискурс. Политика*. Волгоград: Перемена.
14. Волчек, А. (2013). Концепция «Гармоничного Мира» как основа развития космической отрасли КНР. *Современные проблемы науки и образования*, 6.

- Retrieved September 17, 2020, from <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=11579>.
15. Гаджиев, К. (1997). *Введение в политическую науку*. М.: Логос.
 16. Грамши, А. (1991). *Тюремные тетради: в 3-х ч.* Москва: Политиздат.
 17. Зеленский, В. (1996). *Послесловие к книге: В. Одайник. Психология политики. Психологические и социальные идеи Карла Густава Юнга*. Санкт-Петербург: Ювента.
 18. Кілієвич, О. (2003). *Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки*. Київ: Основи.
 19. Клименко, І. (2009). *Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу*. Retrieved September 15, 2020, from http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ls/2009_19/klimenko.pdf
 20. Ключарев, Г. (1995). *Языковая реальность и политический имидж. Обновление России: трудный поиск решений*. Москва.
 21. Конфуций. (2009). *Урок мудрости: Сочинения*. Москва: Эксмо; Харьков: Фолио.
 22. Крысин Л. (1996). Религиозно-проповеднический стиль и его место в функционально-стилистической парадигме современного русского литературного языка. *Поэтика. Стилистика. Язык и культура*. Памяти Т.Г. Винокур. Москва: Наука, с. 135-138.
 23. Макаров, М. (2003). *Основы теории дискурса*. Москва: Гносис.
 24. Михайлова, Е. (1997). *Конститутивные признаки научного дискурса. Языковая личность: проблемы обозначения и понимания*. Волгоград: Перемена.
 25. Мухарямов, Н., Мухарямова Л. (2002). *Политическая лингвистика как научная дисциплина. Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования*. Москва: РАН ИНИОН.
 26. Нагорна, Л. (2005). *Політична мова і мовна політика. Діапазон можливостей політичної лінгвістики*. Київ: Світогляд.

27. Никитина, С. (1998). *Национальная специфика текста промышленной рекламы (на материале русскоязычных и англоязычных периодических изданий по вычислительной технике)*. Дис. канд. филол. наук. Воронеж.
28. Норман, Б. (1994). Лексические фантомы с точки зрения лингвистики и культурологии. *Язык и культура*. Третья междунар. конф. Киев, с. 53-60.
29. Опарина, Е. (2002). *Метафора в политическом дискурсе. Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования*. Киев: РАН ИНИОН.
30. Переверзев, Е. (2009). Критика КДА: некоторые ограничения критического дискурс-анализа как научного подхода. *Современный дискурс-анализ*, 1, с. 31-38. Retrieved September 12, 2020, from http://www.discourseanalysis.org/ada1_1.pdf.
31. Переверзев, Е., Кожемякин, Е. Политический дискурс: многопараметральная модель. *Современный дискурс-анализ*. Retrieved September 17, 2020, from http://discourseanalysis.org/ada2_1/st18.shtml.
32. Почепцов, Г. (2002). *Семиотика*. Москва: Рефл-бук.
33. Романов, В., Рудік О., Брус, Т. (2003). *Державна політика: аналіз та механізми її впровадження*. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ.
34. Русакова, О. (2006). *Современные теории дискурса. Опыт классификаций. Современные теории дискурса: мультидисциплинарный анализ*. Екатеринбург: Дискурс-Пи.
35. Самигуллина, А. (2008). *Метафора в когнитивно-семиотическом освещении*. Уфа: РИЦ БашГУ.
36. Серажим, К. (2002). *Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність (на матеріалах сучасної газетної публіцистики) : монографія*. Київ: Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка.
37. Фуко, М. (2004). *Археология знания*. Санкт-Петербург: ИЦ «Гуманитарная Академия»: Университетская книга.
38. Хейзинга, Й. (1992). *Ното Ludens. В тени завтрашнего дня*. Москва: Прогресс – Академия.

39. Чепкасов, А. (2010). Работа спичрайтера и политического деятеля над текстами публичных выступлений (к постановке проблемы). Кемерово: «Вестник» Кемеровского государственного университета культуры и искусств, с. 41.
40. Черепанова, И. (1999). *Лингвистические игры политиков . Человек играющий. Ното Ludens: Язык, личность, социум.* Москва – Тверь.
41. Чернявская, И. (2001). *Дискурс как объект лингвистических исследований. Текст и дискурс. Проблемы экономического дискурса.* Санкт-Петербург: Изд-во С.-Петербургск.гос.ун-та экономики и финансов.
42. Чудинов, А. (2003). *Основные направления в современной российской политической лингвистике. Respectus philologicus.* Вильнюс.
43. Чудинов, А. (2006). *Политическая лингвистика: Учеб. пособие.* Москва: «Флинта», «Наука».
44. Шейгал, Е. (2002). *Инаугурационное обращение как жанр политического дискурса.* Саратов: Изд-во Саратов. ун-та.
45. Шейгал, Е. (2000). *Семиотика политического дискурса : дис. док. филол. Наук.* Волгоград: ВГПУ.
46. Якобсон, Р. (1975). *Лингвистика и поэтика. Структурализм: за и против.* Москва: «ПРОГРЕСС».
47. Bondes, M., Heep, S. (2018). Conceptualizing the Relationship between Persuasion in Legitimacy: Official Framing in the Case of the Chinese Communist Party. *Journal of Chinese Political Science*, 4, p. 317-334.
48. Chilton, P. (2004). *Analyzing Political Discourse: Theory and Practice.* L.: Routledge.
49. Chilton, P., Ilyin, M. (1993). Metaphor in political discourse: the case of the «common European house». *Discourse and Society.* London: Sage Publications, 4, p. 7-31.
50. Cook, G. (1992). *The Discourse of Advertising.* London and New York: Routledge.

51. Edelman, M. (1964). *The Symbolic Uses of Politics*. Urbana: University of Illinois Press.
52. General secretary Xi Jinping's fifteen speeches systematically elaborate the Chinese dream. (2013). *People's Daily*. Retrieved September 17, 2020, from <http://theory.people.com.cn/n/2013/0619/c40531-21891787.html>
53. Girth, H. (2002). *Sprache und Sprachverwendung in der Politik: eine Einführung in die linguistische Analyse öffentlich-politischer Kommunikation*. Tübingen : Niemeyer.
54. Grieswelle, D. (1978). *Rhetorik und Politik: Kulturwissenschaftliche Studien*. München: Minerva.
55. Jefkins, F. (1985). *Advertising*. Philadelphia: PA Macdonald and Evans.
56. Joslyn, R. (1986). Keeping Politics in the Study of Political Discourse. Form, Genre and the Study of Political Discourse. Columbia (S. Car.): *Univ. of S. Carol. Press*, p. 301-338.
57. Lasswell, H. D. (1965). *Language Of Politics: Studies In Quantitative Semantics*. Copyright assigned to the Massachusetts Institute of technology.
58. Schröter, M. (2009). *VompolitischenGebrauchderSprache. Wort, Text, Diskurs*. Frankfurt am Main : Peter Lang Internationaler Verlag der Wissenschaften.
59. 《第二届“一带一路”国际合作高峰论坛开幕式》. (2019年4月26日). CCTV 中文国际 . Retrieved October 10, 2020, from https://www.youtube.com/watch?v=SKLUG_Ly2Rc.
60. 钱曾怡. (2002) 汉语方言研究的方法与实践.北京:商务印书馆.
61. 孙立新. (2004). 陕西方言漫谈. 北京: 中国社会出版社.
62. 王力. (1984) 王力文集。第一卷。中国语法理论. 山东：山东教育出.
63. 王力. (1985). 汉语语音史. 北京: 中国科学社会出版社.
64. 王力. (1986) 文集. 第二卷. 中国现代语法 .山东教育出版社.
65. 王力. (2011) 王力文集。第十六卷。语言理论. 中国语言学. 古汉语概论. 语法理页. 北京.汉俄分类词汇手册.

66. 习近平：团结合作战胜疫情 共同构建人类卫生健康共同体. (2020年05月19日). 北京：人民日报. Retrieved September 15, 2020, from <http://jhsjk.people.cn/article/31713992>
67. 习近平在第二届“一带一路”国际合作高峰论坛开幕式上的主旨演讲. (2019年04月26日). 北京：新华社. Retrieved September 1, 2020, from <http://cpc.people.com.cn/n1/2019/0426/c64094-31052479.html>
68. 习近平在十二届全国人大一次会议闭幕会上发表重要讲话. (2013年03月17日). 新华网. Retrieved September 17, 2020, from http://www.xinhuanet.com//2013lh/2013-03/17/c_115052635.htm
69. 苑春鸣.田海龙. (2001). 英汉政治语篇的对比分析与批判分析.天津：天津商学院学报.
70. 在联合国生物多样性峰会上的讲话. (2020年10月01日). 北京：人民日报. Retrieved September 10, 2020, from <http://jhsjk.people.cn/article/31881876>
71. 翟时雨. (1986). 汉语方言与方言调查. 重庆：西南师范大学出版.
72. 朱正羲. (2004) 关中方言古词论稿.上海：上海古籍出版社.

ДОДАТКИ

Додаток А

Текст промови «Виступ на саміті ООН з питань біорізноманіття»

在联合国生物多样性峰会上的讲话

(2020年9月30日, 北京)

来源: 人民网—人民日报 发布时间: 2020-10-01

主席先生,

各位同事:

在联合国成立 75 周年之际, 在各国致力于抗击新冠肺炎疫情、推动经济高质量复苏这一特殊时刻, 联合国举办生物多样性峰会, 大家共同探讨保护生物多样性、促进可持续发展的重大课题, 具有现实而深远的意义。

中国将于明年在昆明举办《生物多样性公约》第十五次缔约方大会, 同各方共商全球生物多样性治理新战略。

当前, 全球物种灭绝速度不断加快, 生物多样性丧失和生态系统退化对人类生存和发展构成重大风险。新冠肺炎疫情告诉我们, 人与自然是命运共同体。我们要同心协力, 抓紧行动, 在发展中保护, 在保护中发展, 共建万物和谐的美丽家园。我建议:

第一, 坚持生态文明, 增强建设美丽世界动力。生物多样性关系人类福祉, 是人类赖以生存和发展的重要基础。工业文明创造了巨大物质财富, 但也带来了生物多样性丧失和环境破坏的生态危机。生态兴则文明兴。我们要站在对人类文明负责的高度, 尊重自然、顺应自然、保护自然, 探索人与自然和谐共生之路, 促进经济发展与生态保护协调统一, 共建繁荣、清洁、美丽的世界。

第二, 坚持多边主义, 凝聚全球环境治理合力。联合国成立以来, 国际社会积极推进全球环境治理。《生物多样性公约》、《联合国气候变化框架公约》及其《巴黎协定》等国际条约是相关环境治理的法律基础, 也是多边合作的重要成果, 得到各方广泛支持和参与。面对全球环境风险挑战, 各国是同舟共济的命

运共同体，单边主义不得人心，携手合作方为正道。我们要坚定捍卫以联合国为核心的国际体系，维护国际规则尊严和权威，提升全球环境治理水平。

第三，保持绿色发展，培育疫后经济高质量复苏活力。新冠肺炎疫情对全球经济社会发展造成全面冲击，我们要着眼长远，保持定力，坚持绿色、包容、可持续发展。联合国发布的《2030年可持续发展议程》为各国发展指明了方向，生物多样性既是可持续发展基础，也是目标和手段。我们要以自然之道，养万物之生，从保护自然中寻找发展机遇，实现生态环境保护和经济高质量发展双赢。

第四，增强责任心，提升应对环境挑战行动力。发达国家和发展中国家处于不同发展阶段，在环境问题上的历史责任和现实能力存在差异。我们要坚持共同但有区别的责任原则，坚持公平公正惠益分享，照顾发展中国家资金、技术、能力建设方面的关切。我们要切实践行承诺，抓好目标落实，有效扭转生物多样性丧失，共同守护地球家园。

主席先生！

“生态文明：共建地球生命共同体”既是明年昆明大会的主题，也是人类对未来的美好寄语。作为昆明大会主席国，中方愿同各方分享生物多样性治理和生态文明建设经验。

——中国用生态文明理念指导发展。从道法自然、天人合一的中国传统智慧，到创新、协调、绿色、开放、共享的新发展理念，中国把生态文明建设放在突出地位，融入中国经济社会发展各方面和全过程，努力建设人与自然和谐共生的现代化。

——中国采取有力政策行动。中国坚持山水林田湖草生命共同体，协同推进生物多样性治理。加快国家生物多样性保护立法步伐，划定生态保护红线，建立国家公园体系，实施生物多样性保护重大工程，提高社会参与和公众意识。过去10年，森林资源增长面积超过7000万公顷，居全球首位。长时间、大规模治理沙化、荒漠化，有效保护修复湿地，生物遗传资源收集保藏量位居世界前列。90%的陆地生态系统类型和85%的重点野生动物种群得到有效保护。

——中国积极参与全球环境治理。中国切实履行气候变化、生物多样性等环境相关条约义务，已提前完成 2020 年应对气候变化和设立自然保护区相关目标。作为世界上最大发展中国家，我们也愿承担与中国发展水平相称的国际责任，为全球环境治理贡献力量。中国将秉持人类命运共同体理念，继续作出艰苦卓绝努力，提高国家自主贡献力度，采取更加有力的政策和措施，二氧化碳排放力争于 2030 年前达到峰值，努力争取 2060 年前实现碳中和，为实现应对气候变化《巴黎协定》确定的目标作出更大努力和贡献。

主席先生！

“山积而高，泽积而长。”加强生物多样性保护、推进全球环境治理需要各方持续坚韧努力。我欢迎大家明年聚首美丽的春城昆明，共商全球生物多样性保护大计，期待各方达成全面平衡、有力度、可执行的行动框架。让我们从这次峰会携手出发，同心协力，共建万物和谐的美丽世界！

（新华社北京 9 月 30 日电）

《人民日报》（2020 年 10 月 01 日 03 版）

Текст промови «Сі Цзіньпін: Об'єднаймося задля перемоги над пандемією,
разом збудуймо спільноту охорони здоров'я для людства»

习近平：团结合作战胜疫情 共同构建人类卫生健康共同体

——在第 73 届世界卫生大会视频会议开幕式上的致辞

（2020 年 5 月 18 日，北京）

来源：人民网—人民日报 发布时间：2020-05-19

大会主席先生，

世界卫生组织总干事先生，

各位代表：

首先，我认为，在人类抗击新冠肺炎疫情的关键时刻举行这次世卫大会，具有十分重要的意义！

人类正在经历第二次世界大战结束以来最严重的全球公共卫生突发事件。新冠肺炎疫情突如其来，现在已波及 210 多个国家和地区，影响 70 多亿人口，夺走了 30 余万人的宝贵生命。在此，我谨向不幸罹难者表示哀悼！向他们的家属表示慰问！

人类文明史也是一部同疾病和灾难的斗争史。病毒没有国界，疫病不分种族。面对来势汹汹的新冠肺炎疫情，国际社会没有退缩，各国人民勇敢前行，守望相助、风雨同舟，展现了人间大爱，汇聚起同疫情斗争的磅礴之力。

经过艰苦卓绝努力，付出巨大代价，中国有力扭转了疫情局势，维护了人民生命安全和身体健康。中方始终本着公开、透明、负责任的态度，及时向世卫组织及相关国家通报疫情信息，第一时间发布病毒基因序列等信息，毫无保留同各方分享防控和救治经验，尽己所能为有需要的国家提供了大量支持和帮助。

主席先生！

现在，疫情还在蔓延，防控仍需努力。我愿提出以下建议。

第一，全力搞好疫情防控。这是当务之急。我们要坚持以民为本、生命至上，科学调配医疗力量和重要物资，在防护、隔离、检测、救治、追踪等重要领域采取有力举措，尽快遏制疫情在全球蔓延态势，尽力阻止疫情跨境传播。要加

强信息分享，交流有益经验和做法，开展检测方法、临床救治、疫苗药物研发国际合作，并继续支持各国科学家们开展病毒源头和传播途径的全球科学研究。

第二，发挥世卫组织领导作用。在谭德塞总干事带领下，世卫组织为领导和推进国际抗疫合作作出了重大贡献，国际社会对此高度赞赏。当前，国际抗疫正处于关键阶段，支持世卫组织就是支持国际抗疫合作、支持挽救生命。中国呼吁国际社会加大对世卫组织政治支持和资金投入，调动全球资源，打赢疫情阻击战。

第三，加大对非洲国家支持。发展中国家特别是非洲国家公共卫生体系薄弱，帮助他们筑牢防线是国际抗疫斗争重中之重。我们应该向非洲国家提供更多物资、技术、人力支持。中国已向 50 多个非洲国家和非盟交付了大量医疗援助物资，专门派出了 5 个医疗专家组。在过去 70 年中，中国派往非洲的医疗队为两亿多人次非洲人民提供了医疗服务。目前，常驻非洲的 46 支中国医疗队正在投入当地的抗疫行动。

第四，加强全球公共卫生治理。人类终将战胜疫情，但重大公共卫生突发事件对人类来说不会是最后一次。要针对这次疫情暴露出来的短板和不足，完善公共卫生安全治理体系，提高突发公共卫生事件应急响应速度，建立全球和地区防疫物资储备中心。中国支持在全球疫情得到控制之后，全面评估全球应对疫情工作，总结经验，弥补不足。这项工作需要科学专业的态度，需要世卫组织主导，坚持客观公正原则。

第五，恢复经济社会发展。有条件的国家要在做好常态化疫情防控的前提下，遵照世卫组织专业建议，有序开展复工复产复学。要加强国际宏观经济政策协调，维护全球产业链供应链稳定畅通，尽力恢复世界经济。

第六，加强国际合作。人类是命运共同体，团结合作是战胜疫情最有力的武器。这是国际社会抗击艾滋病、埃博拉、禽流感、甲型 H1N1 流感等重大疫情取得的重要经验，是各国人民合作抗疫的人间正道。

主席先生！

中国始终秉持构建人类命运共同体理念，既对本国人民生命安全和身体健康负责，也对全球公共卫生事业尽责。为推进全球抗疫合作，我宣布：

——中国将在两年内提供 20 亿美元国际援助，用于支持受疫情影响的国家特别是发展中国家抗疫斗争以及经济社会恢复发展。

——中国将同联合国合作，在华设立全球人道主义应急仓库和枢纽，努力确保抗疫物资供应链，并建立运输和清关绿色通道。

——中国将建立 30 个中非对口医院合作机制，加快建设非洲疾控中心总部，助力非洲提升疾病防控能力。

——中国新冠疫苗研发完成并投入使用后，将作为全球公共产品，为实现疫苗在发展中国家的可及性和可担负性作出中国贡献。

——中国将同二十国集团成员一道落实“暂缓最贫困国家债务偿付倡议”，并愿同国际社会一道，加大对疫情特别重、压力特别大的国家的支持力度，帮助其克服当前困难。

我呼吁，让我们携起手来，共同佑护各国人民生命和健康，共同佑护人类共同的地球家园，共同构建人类卫生健康共同体！

谢谢大家。

（新华社北京 5 月 18 日电）

《人民日报》（2020 年 05 月 19 日 02 版）

Текст промови «Спільне будівництво чудового майбутнього в рамках
ініціативи «Один пояс, один шлях»»

齐心开创共建“一带一路”美好未来

——在第二届“一带一路”国际合作高峰论坛开幕式上的主旨演讲

(2019年4月26日，北京)

来源：新华社 发布时间：2019-04-26

中华人民共和国主席 习近平

尊敬的各位国家元首，政府首脑，

各位高级代表，

各位国际组织负责人，

女士们，先生们，朋友们：

上午好！“春秋多佳日，登高赋新诗。”在这个春意盎然的美好时节，我很高兴同各位嘉宾一道，共同出席第二届“一带一路”国际合作高峰论坛。首先，我谨代表中国政府和中国人民，并以我个人的名义，对各位来宾表示热烈的欢迎！

两年前，我们在这里举行首届高峰论坛，规划政策沟通、设施联通、贸易畅通、资金融通、民心相通的合作蓝图。今天，来自世界各地的朋友再次聚首。我期待着同大家一起，登高望远，携手前行，共同开创共建“一带一路”的美好未来。

同事们、朋友们！

共建“一带一路”倡议，目的是聚焦互联互通，深化务实合作，携手应对人类面临的各种风险挑战，实现互利共赢、共同发展。在各方共同努力下，“六廊六路多国多港”的互联互通架构基本形成，一大批合作项目落地生根，首届高峰论坛的各项成果顺利落实，150多个国家和国际组织同中国签署共建“一带一路”合作协议。共建“一带一路”倡议同联合国、东盟、非盟、欧盟、欧亚经济联盟等国际和地区组织的发展和合作规划对接，同各国发展战略对接。从亚欧大陆到非洲、美洲、大洋洲，共建“一带一路”为世界经济增长开辟了新空间，为国际贸易和投资搭建了新平台，为完善全球经济治理拓展了新实践，为增进各国

民生福祉作出了新贡献，成为共同的机遇之路、繁荣之路。事实证明，共建“一带一路”不仅为世界各国发展提供了新机遇，也为中国开放发展开辟了新天地。

中国古人说：“万物得其本者生，百事得其道者成。”共建“一带一路”，顺应经济全球化的历史潮流，顺应全球治理体系变革的时代要求，顺应各国人民过上更好日子的强烈愿望。面向未来，我们要聚焦重点、深耕细作，共同绘制精谨细腻的“工笔画”，推动共建“一带一路”沿着高质量发展方向不断前进。

——我们要秉持共商共建共享原则，倡导多边主义，大家的事大家商量着办，推动各方各施所长、各尽所能，通过双边合作、三方合作、多边合作等各种形式，把大家的优势和潜能充分发挥出来，聚沙成塔、积水成渊。

——我们要坚持开放、绿色、廉洁理念，不搞封闭排他的小圈子，把绿色作为底色，推动绿色基础设施建设、绿色投资、绿色金融，保护好我们赖以生存的共同家园，坚持一切合作都在阳光下运作，共同以零容忍态度打击腐败。我们发起了《廉洁丝绸之路北京倡议》，愿同各方共建风清气正的丝绸之路。

——我们要努力实现高标准、惠民生、可持续目标，引入各方普遍支持的规则标准，推动企业在项目建设、运营、采购、招投标等环节按照普遍接受的国际规则标准进行，同时要尊重各国法律法规。要坚持以人民为中心的发展思想，聚焦消除贫困、增加就业、改善民生，让共建“一带一路”成果更好惠及全体人民，为当地经济社会发展作出实实在在的贡献，同时确保商业和财政上的可持续性，做到善始善终、善作善成。

同事们、朋友们！

共建“一带一路”，关键是互联互通。我们应该构建全球互联互通伙伴关系，实现共同发展繁荣。我相信，只要大家齐心协力、守望相助，即使相隔万水千山，也一定能够走出一条互利共赢的康庄大道。

基础设施是互联互通的基石，也是许多国家发展面临的瓶颈。建设高质量、可持续、抗风险、价格合理、包容可及的基础设施，有利于各国充分发挥资源禀赋，更好融入全球供应链、产业链、价值链，实现联动发展。中国将同各方继续

努力，构建以新亚欧大陆桥等经济走廊为引领，以中欧班列、陆海新通道等大通道和信息高速路为骨架，以铁路、港口、管网等为依托的互联互通网络。我们将继续发挥共建“一带一路”专项贷款、丝路基金、各类专项投资基金的作用，发展丝路主题债券，支持多边开发融资合作中心有效运作。我们欢迎多边和各国金融机构参与共建“一带一路”投融资，鼓励开展第三方市场合作，通过多方参与实现共同受益的目标。

商品、资金、技术、人员流通，可以为经济增长提供强劲动力和广阔空间。“河海不择细流，故能就其深。”如果人为阻断江河的流入，再大的海，迟早都有干涸的一天。我们要促进贸易和投资自由化便利化，旗帜鲜明反对保护主义，推动经济全球化朝着更加开放、包容、普惠、平衡、共赢的方向发展。我们将同更多国家商签高标准自由贸易协定，加强海关、税收、审计监管等领域合作，建立共建“一带一路”税收征管合作机制，加快推广“经认证的经营者”国际互认合作。我们还制定了《“一带一路”融资指导原则》，发布了《“一带一路”债务可持续性分析框架》，为共建“一带一路”融资合作提供指南。中方今年将举办第二届中国国际进口博览会，为各方进入中国市场搭建更广阔平台。

创新就是生产力，企业赖之以强，国家赖之以盛。我们要顺应第四次工业革命发展趋势，共同把握数字化、网络化、智能化发展机遇，共同探索新技术、新业态、新模式，探寻新的增长动能和发展路径，建设数字丝绸之路、创新丝绸之路。中国将继续实施共建“一带一路”科技创新行动计划，同各方一道推进科技人文交流、共建联合实验室、科技园区合作、技术转移四大举措。我们将积极实施创新人才交流项目，未来5年支持5000人次中外方创新人才开展交流、培训、合作研究。我们还将支持各国企业合作推进信息通信基础设施建设，提升网络互联互通水平。

发展不平衡是当今世界最大的不平衡。在共建“一带一路”过程中，要始终从发展的视角看问题，将可持续发展理念融入项目选择、实施、管理的方方面面。我们要致力于加强国际发展合作，为发展中国家营造更多发展机遇和空间，

帮助他们摆脱贫困，实现可持续发展。为此，我们同各方共建“一带一路”可持续城市联盟、绿色发展国际联盟，制定《“一带一路”绿色投资原则》，发起“关爱儿童、共享发展，促进可持续发展目标实现”合作倡议。我们启动共建“一带一路”生态环保大数据服务平台，将继续实施绿色丝路使者计划，并同有关国家一道，实施“一带一路”应对气候变化南南合作计划。我们还将深化农业、卫生、减灾、水资源等领域合作，同联合国在发展领域加强合作，努力缩小发展差距。

我们要积极架设不同文明互学互鉴的桥梁，深入开展教育、科学、文化、体育、旅游、卫生、考古等各领域人文合作，加强议会、政党、民间组织往来，密切妇女、青年、残疾人等群体交流，形成多元互动的人文交流格局。未来5年，中国将邀请共建“一带一路”国家的政党、智库、民间组织等1万名代表来华交流。我们将鼓励和支持沿线国家社会组织广泛开展民生合作，联合开展一系列环保、反腐败等领域培训项目，深化各领域人力资源开发合作。我们将持续实施“丝绸之路”中国政府奖学金项目，举办“一带一路”青年创意与遗产论坛、青年学生“汉语桥”夏令营等活动。我们还将设立共建“一带一路”国际智库合作委员会、新闻合作联盟等机制，汇聚各方智慧和力量。

同事们、朋友们！

今年是中华人民共和国成立70周年。70年前，中国人民历经几代人上下求索，终于在中国共产党领导下建立了新中国，中国人民从此站了起来，中国人民的命运从此掌握在了自己手中。

历经70年艰苦奋斗，中国人民立足本国国情，在实践中不断探索前进方向，开辟了中国特色社会主义道路。今天的中国，已经站在新的历史起点上。我们深知，尽管成就辉煌，但前方还有一座座山峰需要翻越，还有一个个险滩等待跋涉。我们将继续沿着中国特色社会主义道路大步向前，坚持全面深化改革，坚持高质量发展，坚持扩大对外开放，坚持走和平发展道路，推动构建人类命运共同体。

下一步，中国将采取一系列重大改革开放举措，加强制度性、结构性安排，促进更高水平对外开放。

第一，更广领域扩大外资市场准入。公平竞争能够提高效率、带来繁荣。中国已实施准入前国民待遇加负面清单管理模式，未来将继续大幅缩减负面清单，推动现代服务业、制造业、农业全方位对外开放，并在更多领域允许外资控股或独资经营。我们将新布局一批自由贸易试验区，加快探索建设自由贸易港。我们将加快制定配套法规，确保严格实施《外商投资法》。我们将以公平竞争、开放合作推动国内供给侧结构性改革，有效淘汰落后和过剩产能，提高供给体系质量和效率。

第二，更大力度加强知识产权保护国际合作。没有创新就没有进步。加强知识产权保护，不仅是维护内外资企业合法权益的需要，更是推进创新型国家建设、推动高质量发展的内在要求。中国将着力营造尊重知识价值的营商环境，全面完善知识产权保护法律体系，大力强化执法，加强对外国知识产权人合法权益的保护，杜绝强制技术转让，完善商业秘密保护，依法严厉打击知识产权侵权行为。中国愿同世界各国加强知识产权保护合作，创造良好创新生态环境，推动同各国在市场化法治化原则基础上开展技术交流合作。

第三，更大规模增加商品和服务进口。中国既是“世界工厂”，也是“世界市场”。中国有世界上规模最大、成长最快的中等收入群体，消费增长潜力巨大。为满足人民日益增长的物质文化生活需要，增加消费者选择和福利，我们将进一步降低关税水平，消除各种非关税壁垒，不断开大中国市场大门，欢迎来自世界各国的高质量产品。我们不刻意追求贸易顺差，愿意进口更多国外有竞争力的优质农产品、制成品和服务，促进贸易平衡发展。

第四，更加有效实施国际宏观经济政策协调。全球化的经济需要全球化的治理。中国将加强同世界各主要经济体的宏观政策协调，努力创造正面外溢效应，共同促进世界经济强劲、可持续、平衡、包容增长。中国不搞以邻为壑的汇率贬值，将不断完善人民币汇率形成机制，使市场在资源配置中起决定性作用，保持

人民币汇率在合理均衡水平上的基本稳定，促进世界经济稳定。规则和信用是国际治理体系有效运转的基石，也是国际经贸关系发展的前提。中国积极支持和参与世贸组织改革，共同构建更高水平的国际经贸规则。

第五，更加重视对外开放政策贯彻落实。中国人历来讲求“一诺千金”。我们高度重视履行同各国达成的多边和双边经贸协议，加强法治政府、诚信政府建设，建立有约束的国际协议履约执行机制，按照扩大开放的需要修改完善法律法规，在行政许可、市场监管等方面规范各级政府行为，清理废除妨碍公平竞争、扭曲市场的不合理规定、补贴和做法，公平对待所有企业和经营者，完善市场化、法治化、便利化的营商环境。

中国扩大开放的举措，是根据中国改革发展客观需要作出的自主选择，这有利于推动经济高质量发展，有利于满足人民对美好生活的向往，有利于世界和平、稳定、发展。我们也希望世界各国创造良好投资环境，平等对待中国企业、留学生和学者，为他们正常开展国际交流合作活动提供公平友善的环境。我们坚信，一个更加开放的中国，将同世界形成更加良性的互动，带来更加进步和繁荣的中国和世界。

同事们、朋友们！

让我们携起手来，一起播撒合作的种子，共同收获发展的果实，让各国人民更加幸福，让世界更加美好！

祝本次高峰论坛圆满成功！

谢谢大家。

（新华社北京4月26日电）